

Rapport

Capaciteitsstudie gemeente Apeldoorn

Een behoefte-aanbodanalyse van
binnen- en buitensportaccommodaties
(2023-2040)

Capaciteitsstudie gemeente Apeldoorn

Mulier Instituut

Anouk Mensen
Amilia Aarnink
Björn Schadenberg

Voor meer informatie kunt u contact
opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, 10 oktober 2023
www.mulierinstituut.nl
info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding:
Auteurs, de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder
toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Afkortingen & Begrippen

Afkortingen

DSA	Database SportAanbod
VTO	Vrijtijdsomnibus

Begrippen

Bewegingsonderwijs
De gymlessen bedoeld om de wettelijke kerndoelen te halen.

Zaalsporten
Sporten die in principe in een sporthal, sportzaal of gymzaal worden beoefend.

Sporthal
Overdekte sportruimte van minimaal 40 bij 20 meter, in principe geschikt voor alle zaalsporten.

Sportzaal
Overdekte sportruimte van circa 28 bij 22 meter, geschikt voor meerdere zaalsporten.

Gymzaal
Overdekte sportruimte van circa 21 bij 12 meter, in beginsel gesticht voor het bewegingsonderwijs, geschikt voor beperkt aantal zaalsporten.

Inhoudsopgave

Capaciteitsstudie gemeente Apeldoorn

1	Inleiding	8
1.1	Onderzoeksvragen	8
1.2	Afbakening	8
2	Context	12
2.1	Bevolkingsontwikkeling Apeldoorn	12
2.2	Sportdeelname Apeldoorn en Nederland	13
2.3	Sportaccommodatiegebruik in Nederland	15
3	Binnensport	18
3.1	Definities en planologische richtlijn	18
3.2	Aanbod	19
3.3	Behoefte	26
3.4	Gebruik	28
3.5	Ervaring	37
4	Buitensport	40
4.1	Definities en richtlijnen	40
4.2	Sportparken	41
4.4	Tennis	44
4.5	Voetbal	47
4.6	Andere buitensporten	51
5	Visie stakeholders	59
5.1	Accres	59
5.2	Alterno	59
5.3	FAG	60
5.4	FSG	61
5.5	Omnisport	61
6	Conclusie	64
6.1	Binnensport	64
6.2	Buitensport	65

Samenvatting

Context

- De bevolkingsomvang van Apeldoorn zal tot 2040 met ongeveer 8,7 procent groeien.
- Een steeds groter deel van de bevolking zal ouder zijn dan 65 jaar.
- De absolute omvang van de groep van 6 t/m 54 jaar (de belangrijkste doelgroep voor sportaccommodaties) blijft in absolute zin nagenoeg constant.
- Het aantal Apeldoornse leden van binnensportbonden is tussen 2017 en 2021 (conform de landelijke trend) afgenomen.
- Buitensporten winnen in Apeldoorn in deze periode relatief sterk aan populariteit (op basis van het aantal bondsleden).
- Het aantal Apeldoornse leden bij de rugby- en tennisbond nam het sterkst toe. Het aantal leden van de hockey- en atletiekbond nam juist af.
- Op landelijk niveau is de openbare ruimte nog altijd de plek waarvan mensen het meest gebruik maken voor sportbeoefening.

Binnensport

- In totaal telt Apeldoorn twaalf sporthallen, 53 gymzalen en één sportzaal. Per saldo ligt het aantal zaaldelen een stuk lager dan in de referentiegemeenten.
- Ongeveer 93 procent van de inwoners van Apeldoorn woont binnen de 'norm' van drie kilometer reistijd van de dichtstbijzijnde sporthal.
- Het aantal sporthallen in Apeldoorn ligt (conform de planologische richtlijn) net iets boven de minimale behoefte.
- Op basis van de bevolkingsprognose zal de behoefte tot 2040 met één sporthal toenemen.
- Apeldoorn telt relatief veel turnbondleden. Een eigen turnhal is in een stad als Apeldoorn (qua omvang en aantal bondsleden) passend.
- Het gemiddelde jaargebruik van de (gemeentelijke) Apeldoornse sporthallen en gymzalen ligt beduidend hoger dan het gemiddelde gebruik van soortgelijke accommodaties in vergelijkbare gemeenten.
- Met name de scholen maken meer dan gemiddeld van de sporthallen gebruik.
- In theorie is er op gemeenteniveau precies genoeg (gemeentelijke) capaciteit voor de scholen. Dit betekent wel dat sommige scholen aangewezen zijn op een gymnastieklokaal buiten hun eigen wijk.
- Op basis van de bezettingsanalyse is in een aantal sporthallen ruimte voor intensivering van het gebruik.

Buitensport

- Apeldoorn telt 24 sportparken waarop sportvoorzieningen aanwezig zijn voor de beoefening van atletiek, hockey, honk- en softbal, korfbal, rugby, tennis, padel of voetbal.
- Het aantal hockeyvelden voldoet nu en in de toekomst aan de normatieve behoefte.
- Er zijn voldoende tennisbanen om te voorzien in de huidige en toekomstige normatieve behoefte.
- Apeldoorn heeft 61 wedstrijd- en kunstgrasvelden voor voetbal. Hiermee is er op gemeenteniveau een overschot van tien voetbalvelden (waarvan vijf wedstrijdvelden in de stad Apeldoorn). Bij enkele verenigingen is op zaterdag een tekort.
- Het aantal honk- en softbalvelden is aan de ruime kant. Op basis van het aantal teams van beide verenigingen in combinatie met de geldende richtlijn is er op gemeenteniveau een overschot aan velden.
- Hoewel een richtlijn of feitelijke onderbouwing voor een wielersport ontbreekt, ervaren stakeholders deze wens als passend binnen de context van Apeldoorn, de Veluwe en de populariteit van de wielersport.

Inleiding

Sportaccommodaties nemen een prominente plek in binnen het gemeentelijk sportbeleid en worden gezien als een belangrijke voorwaarde voor het faciliteren van sportbeoefening. Door het aanbod af te zetten tegen de (normatieve) behoefte ontstaat inzicht in waar zich knelpunten bevinden en waar mogelijkheden bestaan tot intensivering van het gebruik.

Het doel van dit onderzoek is om inzicht te bieden in de normatieve ruimte bij accommodaties voor binnen- en buitensport in de gemeente Apeldoorn en hoe die zich naar verwachting zal ontwikkelen tot 2040.

1.1 Onderzoeksvragen

Om dit doel te bereiken hebben we onderstaande onderzoeksvragen opgesteld:

- Wat is het huidige aanbod?
- Wat is de normatieve behoefte?
- Wat is het huidige gebruik?
- Hoe beoordelen de stakeholders de capaciteit?
- Hoe ontwikkelen de behoefte en het gebruik zich richting 2040?

1.2 Afbakening

Binnensportaccommodaties definiëren we als de overdekte sportruimte die wordt benut voor het bewegingsonderwijs en de beoefening van zaalsporten (sporthallen, sportzalen en gymzalen). De behoefte aan andere typen overdekte sportaccommodaties, zoals denksportcentra of zwembaden, valt buiten de scope van dit onderzoek.

In het onderzoek onderscheiden we bij buitensport enerzijds sportvoorzieningen voor handbal, hockey, honk- en softbal, korfbal, rugby, atletiek, tennis en voetbal, en anderzijds sportvoorzieningen voor American Football, beachsporten, BMX en wielrennen. Voor de eerste groep buitensporten zijn vastgestelde en algemeen geaccepteerde richtlijnen voor ruimtebehoefte beschikbaar.

Werkwijze

We hebben het aanbod aan sportaccommodaties geïnventariseerd en weergegeven op kaart. Daarnaast hebben we landelijke databases benut om te bezien in hoeverre het aanbod en gebruik afwijken van landelijke cijfers, cijfers uit de regio en cijfers van vergelijkbare gemeenten.

De normatieve behoefte aan sportaccommodaties voor de (georganiseerde) sport hebben we bepaald door vastgelegde en algemeen geaccepteerde richtlijnen toe te passen. Ramingen van de ontwikkeling in de behoefte baseren we op bevolkingsprognoses. Hierbij hebben we geen rekening gehouden met eventuele (lokale) trends in de sportdeelname en het sportaccommodatiegebruik.

Om de normatieve behoefte aan binnensportruimte te duiden, hebben we verhuuroverzichten van gemeentelijke accommodaties geanalyseerd.

Daarnaast hebben we voor zowel binnen- als buitensport online vragenlijsten afgenomen bij de Apeldoornse sportverenigingen. Ook hebben we interviews gehouden met stakeholders en hebben we de verenigingen uitgenodigd voor een verenigingsavond.¹

Ten slotte is de Sportraad Apeldoorn betrokken geweest bij zowel de onderzoeksopzet als de rapportage.

Referentiegebieden

In dit rapport vergelijken we het aanbod van sportaccommodaties in Apeldoorn met de volgende referentiegebieden:

- Nederland;
- de VSG-regio Gelderland Noord Oost, bestaande uit de gemeenten Doetinchem, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Lochem, Montferland, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Voorst, Winterswijk en Zutphen;
- vergelijkbare gemeenten op basis van stedelijkheidsklasse en aantal inwoners: Amersfoort, Arnhem, Breda, Enschede, Haarlem, Haarlemmermeer, Nijmegen, 's-Hertogenbosch en Zaanstad.

Groecijfers Apeldoorn

Om de toekomstige behoefte aan sportaccommodaties te bepalen hebben we gebruik gemaakt van de bevolkingsprognose van de gemeente Apeldoorn. Hierin is op gemeenteniveau per leeftijd aangegeven hoe het aantal inwoners zich tot 2040 gaat ontwikkelen.

Voor buitensporten waarbij een landelijke richtlijn van kracht is (voor het bepalen van de toekomstige behoefte) waarin onderscheid wordt gemaakt naar leeftijdsklassen, hebben we de prognose voor de betreffende leeftijdsklasse toegepast. Voor de overige buitensporten hebben we de bevolkingsprognose voor de leeftijdsklasse 6 t/m 54 jaar (als belangrijkste doelgroep) toegepast.

Aangezien de planologische richtlijn voor binnensportruimte gebruik maakt van totale bevolkingsaantallen (om de behoefte te bepalen), hebben we voor deze sportaccommodaties de totale gemeentelijke bevolkingsprognose toegepast (zonder onderscheid naar leeftijdsklassen).

De betreffende groecijfers staan weergegeven in [tabel 1.1](#). Bij het bepalen van de toekomstige behoefte veronderstellen we dat de toekomstige deelname aan de verschillende sporten constant blijft.

¹ Vanwege gebrek aan aanmeldingen hebben de verenigingsavonden niet plaatsgevonden. Als alternatief hebben we de verenigingen die zich wel hadden aangemeld, de mogelijkheid geboden voor een telefonisch interview. Dit heeft met enkele verenigingen plaatsgevonden.

Tabel 1.1**Groeicijfers gemeente Apeldoorn**

	Inwoners			Groefactor	
	2023	2030	2040	2023-2030	2023-2040
Pupillen (6-12)	12.182	11.818	13.651	0,97	1,16
Junioren (13-17)	9.462	8.792	9.199	0,94	0,96
Senioren (18-54)	75.916	74.833	74.616	1,01	1,02
Veteranen (35-54)*	42.506	42.217	46.366	0,99	1,09
Bevolking 6-54 jaar	97.530	95.443	97.466	1,00	0,98
Totale bevolking	167.261	173.224	177.183	1,04	1,06

* De prognose voor veteranen hebben we alleen toegepast bij sporten waarbij veteranenteams worden onderscheiden (voetbal en hockey). De leeftijd waarop leden in een veteranenteam gaan spelen varieert (dit kan een eigen keuze zijn). Over het algemeen geldt voor deze teams een minimumleeftijd van 35 jaar.

Bron: Mulier Instituut o.b.v. bevolkingsprognose gemeente Apeldoorn.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 beschrijven we een aantal ontwikkelingen, prognoses en trends die relevant zijn voor de sportcapaciteitsvraagstukken. In hoofdstuk 3 behandelen we de binnensportaccommodaties, in hoofdstuk 4 de buitensportaccommodaties. In hoofdstuk 5 bespreken we de visies van de stakeholders. Hoofdstuk 6 vormt het afsluitende hoofdstuk, waarin we alle resultaten samenbrengen en daarop een beschouwing geven.

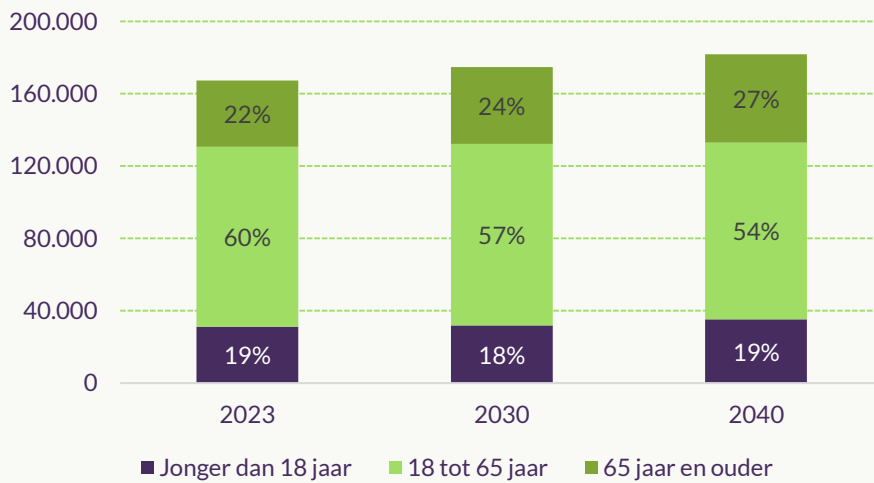
Context

In dit hoofdstuk behandelen we de ontwikkelingen en prognoses die relevant zijn voor de behoefte aan sportaccommodaties. We gaan achtereenvolgens in op de bevolkingsopbouw en -ontwikkeling van Apeldoorn en landelijke en lokale ontwikkelingen in sportdeelname en het sportaccommodatiegebruik.

2.1 Bevolkingsontwikkeling Apeldoorn

De gemeente Apeldoorn telt in 2023 ruim 167.000 inwoners, waarvan iets minder dan een vijfde jonger dan 18 jaar is (figuur 2.1). Dit aandeel ligt in lijn met het landelijke gemiddelde. Naar verwachting neemt de totale bevolking van de gemeente toe tot bijna 182.000 inwoners in 2040 (+9%). De grootste toename, zowel absoluut als relatief, vindt plaats in de leeftijdscategorie 65 jaar en ouder (+12.300, +34%). De Apeldoornse bevolking vergrijsd hiermee een stuk sterker dan het gemiddelde in Nederland in deze periode (+24%²).

Figuur 2.1
Bevolkingsamenstelling gemeente Apeldoorn in 2023, 2030 en 2040
 (in aantallen en procenten)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

² Bron: CBS, 2023.

Woondeal Stedendriehoek

De zeven Gelderse gemeenten in de Regio Stedendriehoek tekenden op 8 maart 2023 met minister Hugo de Jonge en gedeputeerde Peter Kerris van de provincie Gelderland de woondeal Regio Stedendriehoek. In de woondeal maken de gemeenten, woningcorporaties, de provincie en het Rijk afspraken over woningbouw in de regio. Deze gaan over het aantal te bouwen woningen, waar dit gaat gebeuren en het aantal betaalbare woningen.

In totaal gaat het in de regio om de bouw van 17.000 woningen in de periode tot en met 2030. Apeldoorn neemt daarvan ruim 8.800 woningen voor zijn rekening. In Apeldoorn worden de meeste woningen gebouwd in de binnenstad, spoorzone, kanaalzone en Beekbergsebroek. (bron: gemeente Apeldoorn, februari 2023).

2.2 Sportdeelname Apeldoorn en Nederland

Van de Apeldoornse volwassen bevolking sport 49,4 procent wekelijks. Dit is net iets minder dan het landelijke gemiddelde, dat op 50,8 procent ligt.³ In het vervolg van deze paragraaf kijken we welke sporten in Apeldoorn populair zijn en hoe zich dat de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Binnensport

In 2020 waren ruim 3.200 inwoners van Apeldoorn lid van een gymnastiek-/turnvereniging, 1.920 van een volleybalvereniging, 280 van de handbalvereniging en 240 van de korfbalvereniging. Bij de gymnastiek-/turn-, korfbal- en volleybalverenigingen is het aantal leden sinds 2017 behoorlijk afgenomen. Voor gymnastiek ligt dat in lijn met de landelijke trend. Bij volleybal is de afname in Apeldoorn sterker dan landelijk ([figuur 2.2](#)).

Bij de handbalvereniging is het aantal leden juist toegenomen. Deze toename is sterker dan landelijk. Van de overige zaalsporten is de ledenontwikkeling in de gemeente niet bekend.

Coronacrisis

De maatregelen tegen de verspreiding van het coronavirus (COVID-19) hebben een negatieve impact gehad op de ledenontwikkeling van de zaalsportverenigingen. Uit landelijk onderzoek blijkt dat met name kleine zaalsportverenigingen meer nadelige effecten hebben ondervonden dan andere sportverenigingen.⁴

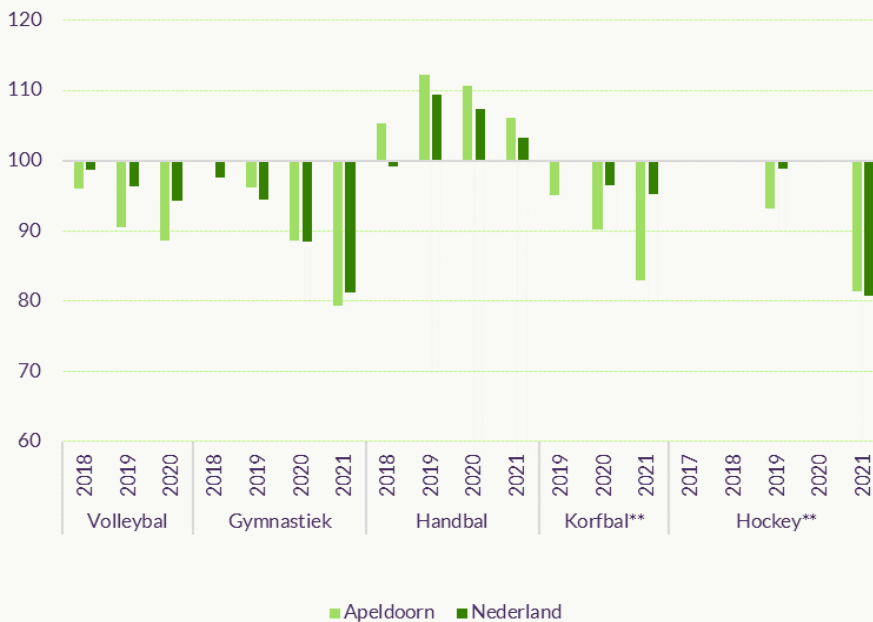
³ Bron: Gezondheidsmonitor RIVM, 2020.

⁴ Bron: Pulles, I., Van Eldert, P., & Van der Poel, H. (Reds.) (2021). *Monitor Sport en corona IV*. Mulier Instituut.

Figuur 2.2

Ledenontwikkeling sportbonden volleybal, gymnastiek, handbal, hockey en korfbal in Apeldoorn en Nederland tussen 2017 en 2020/2021*

(indexcijfers, basisjaar = 2017)

* 2020/2021 is het meest recente jaar waarover de cijfers beschikbaar zijn

** Basisjaar = 2018

Bron: NOC*NSF. Ledentalrapportages 2016-2021; NOC*NSF. Lidmaatschappen sportvereniging per gemeente 2016-2020 (via www.sportopdekaart.nl).
Leden cijfers van KNHB, HV Achilles en KV Apeldoorn.
Bewerking: Mulier Instituut.

Buitensport

Het totale aantal leden van buitensportverenigingen (aangesloten bij een sportbond) in Apeldoorn nam tussen 2017 en 2021 met 3,5 procent toe ([figuur 2.3](#)). Landelijk daalde het aantal leden bij deze sportbonden in dezelfde periode met 1,5 procent. De bevolking nam in deze periode zowel in Apeldoorn als in Nederland als geheel toe (met respectievelijk 2,3% en 1,7%). Buitensporten hebben dus relatief sterk aan populariteit gewonnen in Apeldoorn.

De populariteit van tennis nam in Apeldoorn het sterkst toe. De KNLTB profiteerde in 2020 van de coronacrisis, toen veel (teamsport)verenigingen gesloten werden, maar er nog wel getennist mocht worden. De toename van het aantal leden bij tennisverenigingen lag tussen 2018 en 2021 in Apeldoorn zelfs een stuk hoger dan landelijk (17% in Apeldoorn versus 8% landelijk).

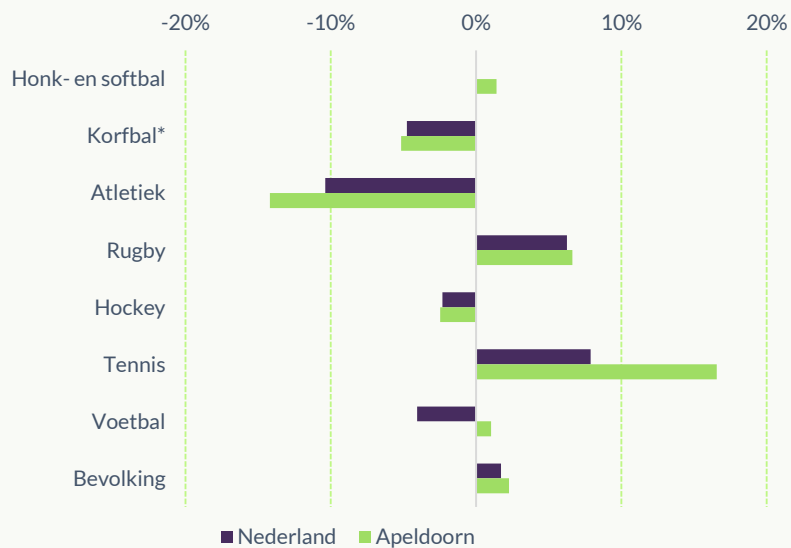
Verder zien we een groei van het aantal leden bij de rugbyvereniging in Apeldoorn. Deze toename ligt in lijn met het landelijke beeld.

De Apeldoornse hockeyverenigingen, de korfbalvereniging en vooral de atletiekverenigingen hadden tussen 2018 en 2021 te maken met een dalend ledenaantal.

Figuur 2.3

Ontwikkeling aantal leden buitensportbonden en aantal inwoners in Apeldoorn en Nederland in 2018-2021

(in procenten)

* Ontwikkeling t.o.v. 2019 i.v.m. fusie van twee verenigingen in dat jaar.

Bron: NOC*NSF. Ledentalrapportages 2018-2021; Atletiekunie, 2022; KNBSB, 2022; KNKV, 2022; Rugby Nederland, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

2.3 Sportaccommodatiegebruik in Nederland

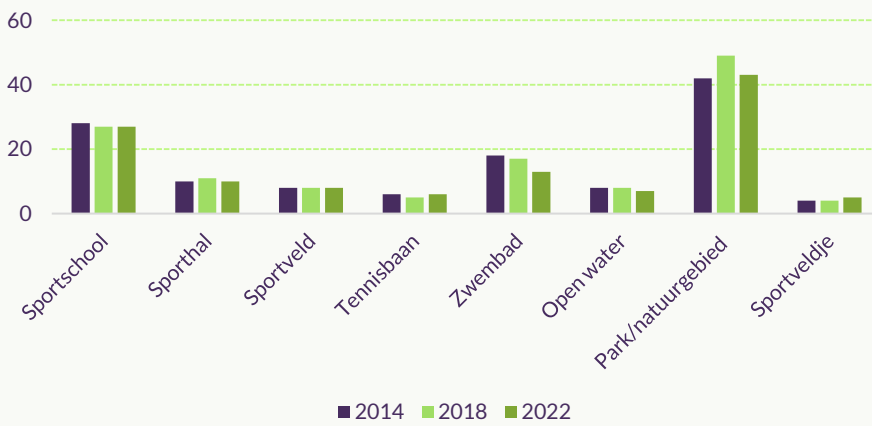
Bij sportbeoefening wordt vaak aan sportaccommodaties gedacht. Maar in Nederland maken mensen vooral gebruik van de openbare ruimte voor hun sportbeoefening. Zowel bij volwassenen als bij kinderen is de openbare ruimte de populairste plek om te sporten. Wel is het gebruik van een park of natuurgebied voor sportbeoefening de afgelopen jaren afgenomen ([figuur 2.4](#); [figuur 2.5](#)).

Sporthallen en sportvelden worden met name gebruikt door de Nederlandse kinderen en minder door volwassenen. Het gebruik van beide typen sportaccommodaties is redelijk constant over de tijd. Wel zien we het effect van de coronacrisis in 2020 in de cijfers terug.

Figuur 2.4

Gebruik van typen voorzieningen voor sportbeoefening door volwassenen in Nederland, in 2014, 2018 en 2022

(in procenten)

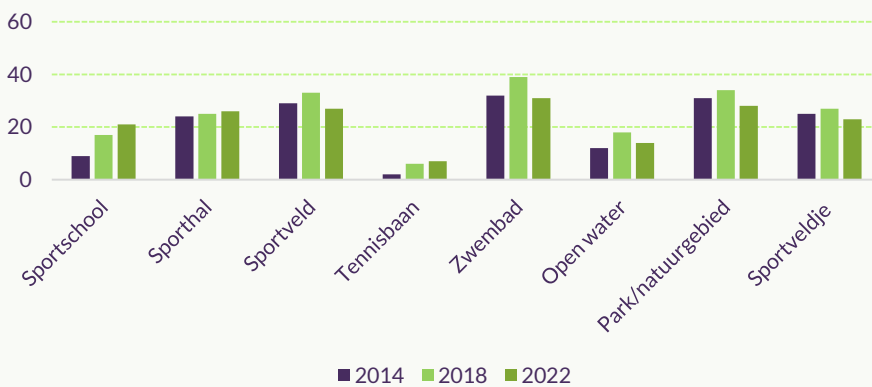

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek (NSO), voorjaar 2014, 2018 en 2022.

Figuur 2.5

Gebruik van typen voorzieningen voor sportbeoefening door kinderen in Nederland, in 2014, 2018 en 2022

(in procenten)

Bron: Mulier Instituut, Nationaal Sportonderzoek (NSO), voorjaar 2014, 2018 en 2022.

Binnensport

In dit hoofdstuk zetten we het aanbod en de behoefte aan binnensportaccommodaties voor de (georganiseerde) zaalsport in Apeldoorn uiteen. Binnensportaccommodaties definiëren we als de overdekte sportruimtes die worden (of kunnen worden) benut voor de beoefening van meerdere zaalsporten en het geven van bewegingsonderwijs.

3.1 Definities en planologische richtlijn

Definities

Sporthallen hebben een sportvloer van minimaal 40 bij 20 meter (exclusief uitloopp ruimte) waarop ruimte wordt geboden om zowel trainings- als competitievormen af te werken voor badminton, basketbal, volleybal, zaalhandbal, zaal hockey, zaalkorfbal, zaalvoetbal en sporten zonder belijning (zoals diverse gevechts- en verdedigingssporten, gymnastiek, tafeltennis en turnen).

Sportzalen hebben een sportvloer van circa 28 bij 22 meter waarop ruimte wordt geboden voor badminton, basketbal, volleybal en sporten zonder belijning, met in principe mogelijkheden voor competitie en training. Sportzalen kunnen voor andere zaalsporten als trainingsmogelijkheden fungeren.

Gymzalen worden primair gebouwd om het bewegingsonderwijs van (basis)scholen te faciliteren. De afmetingen van gymzalen zijn vaak afgeleid uit de Modelverordening Huisvesting Onderwijs van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG): 21x12x5 meter. De Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding (KVLO) adviseert voor het bewegingsonderwijs een minimale vloeroppervlakte van 308 vierkante meter (22x14 meter) met een minimale hoogte van 5,5 meter.

Deze afmetingen voldoen in principe aan de afmetingseisen voor diverse gevechts- en verdedigingssporten en tafeltennis. Als de zaal een hoogte van 7 meter heeft, voldoet deze ook aan de eisen voor badminton en volleybal. Gymzalen, in zowel de 'kleine' als de 'grote' maatvoering, kunnen wel fungeren als trainingsmogelijkheden voor andere zaalsporten.

Planologische richtlijn

De behoefte aan sporthallen voor de (georganiseerde) zaalsport hebben we berekend aan de hand van draagvlakcijfers. Draagvlakcijfers vormen een planologische richtlijn. Bij een bepaalde bevolkingsomvang bestaat (in theorie) voldoende draagvlak voor een type voorziening. Dit type richtlijn is zeer algemeen en biedt een globale inschatting van de behoefte.

Sporthallen in een stedelijke context (zoals de stad Apeldoorn) moeten een draagvlak hebben van 10.000 tot 17.500 inwoners; voor sporthallen in een minder

stedelijke context (dorpen) is dit 6.250 tot 12.500 inwoners (Schadenberg et al., 2020).

3.2 Aanbod

In de gemeente Apeldoorn zijn twaalf sporthallen aanwezig en één turnhal ([tabel 3.1](#)). In een aantal sporthallen zijn scheidingswanden aanwezig, waardoor gedeelde zaalhuur door meerdere gebruikers mogelijk is. Van acht sporthallen liggen de exploitatietaken bij Accres, van één sporthal bij FSG en van één bij Libéma. Volleybalvereniging Alterno en sportvereniging WSV Apeldoorn zijn beide eigenaar en exploitant van een eigen sporthal.

Alle sporthallen zijn beschikbaar voor de (georganiseerde) sport en voor bewegingsonderwijs. De FSG Sportcampus heeft naast de sporthal (hockeyhal) ook een sportzaal (basketbalhal). Ten slotte is er in Beekbergen een turnhal die tot voor kort werd geëxploiteerd door de turnbond (KNGU).

In vijf van de twaalf sporthallen is een tribune aanwezig. Sporthal Mheenpark heeft een capaciteit van 750 mensen, Matenpark van 300, Zuiderpark van 700, Alternohal van 350 en Omnisport van 1.456.

Behalve de sporthallen zijn in de gemeente 53 gymzalen aanwezig (bijlage 1). Hiervan zijn er 34 in eigendom van de gemeente Apeldoorn. De exploitatietaken daarvan en van drie andere gymzalen liggen bij Accres. Deze gymzalen zijn beschikbaar voor de (georganiseerde) sport. De overige gymzalen zijn eigendom van scholen en niet beschikbaar voor de georganiseerde sport.

Tabel 3.1**Aanbod sporthallen en sportzalen in gemeente Apeldoorn in 2022**

Sporthallen per eigenaar	Plaats	Exploitant	Lengte (m)	Breedte (m)	Hoogte (m)	Opmerking
Gemeente Apeldoorn						
Sporthal Mheenpark	Apeldoorn	Accres	48,39	29,54	8,24	1 scheidingswand
Sporthal De Schier	Uddel	Accres	44,8	24,02	7,1	2 scheidingswanden
Sportcentrum Matenpark	Apeldoorn	Accres	44	24	7	2 scheidingswanden
Sporthal Sprengeloo	Apeldoorn	Accres	44,23	24	7,16	2 scheidingswanden
Sporthal Zuidbroek	Apeldoorn	Accres	44,14	24,11	7,04	1 scheidingswand
Sporthal Zuiderpark ^A	Apeldoorn	Accres	44,1	28,72	8,24	Geen scheidingswand
Sporthal De Linde ^B	Hoenderloo	NB	42	22	7,04	1 scheidingswand
Sporthal Welgelegen	Apeldoorn	Accres	42,37	23,15	8,34	2 scheidingswanden
Sporthal FSG Sportcampus	Apeldoorn	FSG	n.b.	n.b.	n.b.	Hockeyhal
Sportzaal FSG Sportcampus	Apeldoorn	FSG	32,8	17,7	7,25	Basketbalhal
Sporthal Omnisport Apeldoorn ^C	Apeldoorn	Libéma	55	34	n.b.	
Turnhal Beekbergen	Beekbergen	KNGU	n.b.	n.b.	n.b.	Turnhal
Volleybalvereniging Alterno						
Sporthal Alternohal	Apeldoorn	Volleybalvereniging Alterno	40	22	6,9	
WSV Apeldoorn						
Sporthal WSV Apeldoorn	Apeldoorn	WSV Apeldoorn	48	29	NB	

A) Deze sporthal wordt gesloopt en vervangen door nieuwbouw. Zie ook tekstvak.

B) Deze sporthal werd tot 2021 beheerd door Accres.

C) Dit is een multifunctioneel, overdekt sportcomplex dat beschikt over een wiel- en atletiekhal en een topsporthal.

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2022; Accres, 2022.

Sporthal Zuid

In de voorjaarsnota (mei 2023) staat dat het college opdracht heeft van de raad om op de voorkeurslocatie 'het terrein van AVV Columbia' (sportpark Winkewijert) een sporthal te realiseren ter vervanging van Sporthal Zuiderpark. Hiervoor heeft de gemeente Apeldoorn 15 miljoen euro gereserveerd.

Benchmark

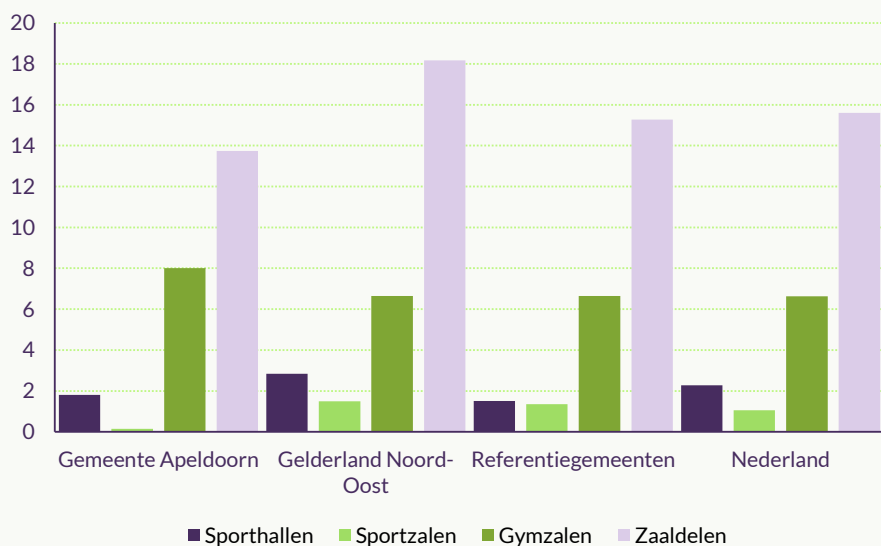
De Database SportAanbod (DSA) omvat alle geregistreerde sportaccommodaties in Nederland (ruim 22.000). Nederland telt volgens de DSA 4.681 gymzalen, 750 sportzalen en 1.606 sporthallen. Dit komt neer op een gemiddelde van 15,6 zaalsporeenheden per 25.000 inwoners. Hierbij is een gymzaal één zaalsporeenheid. Een sportzaal telt voor twee zaalsporeenheden en een sporthal voor drie.

De sporthallen, sportzaal en gymzalen in Apeldoorn zijn samen goed voor 91 zaalsporteenheden, wat neerkomt op 13,7 eenheden per 25.000 inwoners.⁵ Het aanbod van binnensportruimte per 25.000 inwoners is in Apeldoorn daarmee per saldo lager dan gemiddeld in Nederland (15,6), lager dan in de regio (18,2) en lager dan in de referentiegemeenten (15,3). Als we het gemiddelde aantal zaaldelen per 25.000 inwoners in de referentiegemeenten als uitgangspunt nemen, zou Apeldoorn 101 zaaldelen tellen (tegenover de 91 die er in werkelijkheid zijn).

figuur 3.1 geeft hiervan een specificatie. Uit de figuur blijkt dat het relatief kleine aantal zaaldelen (ten opzichte van de referentiegemeenten) in het aantal sportzalen zit. Het aantal zaaldelen (per 25.000 inwoners) in sporthallen en gymzalen ligt in Apeldoorn juist iets hoger dan in de referentiegemeenten.

Figuur 3.1
Benchmark aanbod sporthallen, sportzalen, gymzalen en zaaldelen gemeente Apeldoorn en referentiegebieden in 2022

(in aantallen per 25.000 inwoners)

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), peildatum 1-1-2023.

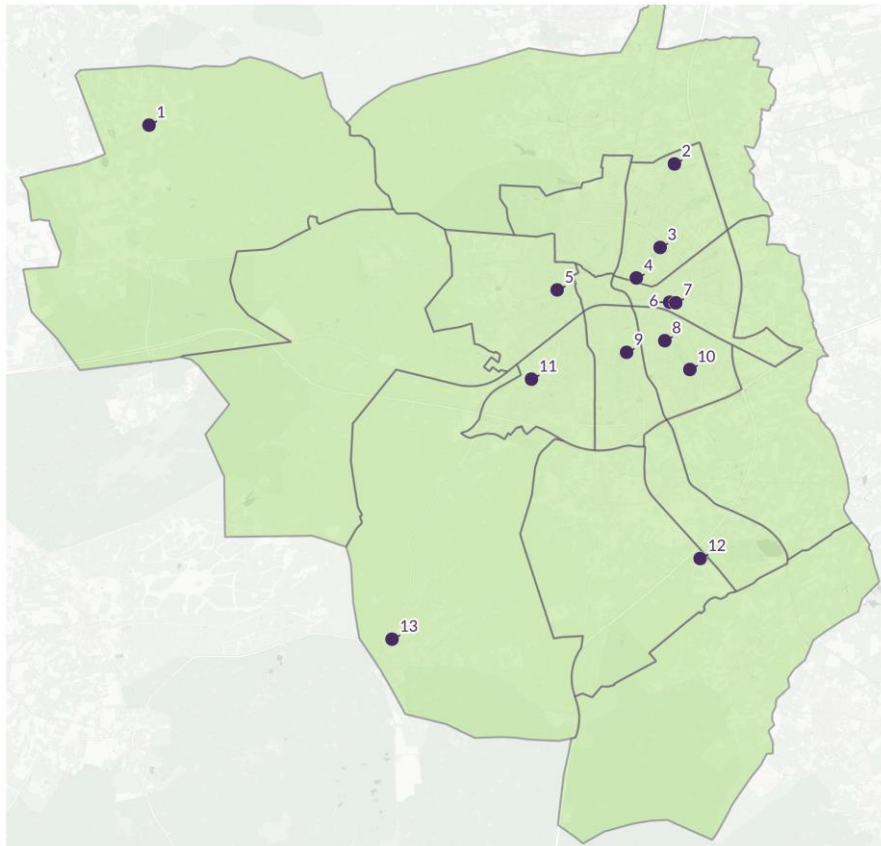
Spreiding

In **figuur 3.2** is te zien waar alle sporthallen in de gemeente Apeldoorn staan. De meeste sporthallen liggen in het oostelijke deel van de stad.

⁵ Exclusief de turnhal in Beekbergen.

Figuur 3.2

Aanbod van sporthallen in gemeente Apeldoorn in 2023

1) De Schier	5) Sprengeloo	8) Alternohal	11) FSG Sportcampus*
2) Zuidbroek	6) WSV Apeldoorn	9) Zuiderpark	12) Turhnal Beekbergen
3) Mheenpark	7) Omnisport Apeldoorn	10) Matenpark	13) De Linde
4) Welgelegen			

- Sporthal
- Wijken Apeldoorn

* Bij FSG Sportcampus is een sporthal en sportzaal aanwezig.

Bron: Database SportAanbod (DSA), peildatum 1-1-2023.

De inwoners van de gemeente Apeldoorn moeten gemiddeld circa anderhalve kilometer afleggen naar de dichtstbijzijnde sporthal (tabel 3.2). Voor de inwoners van Apeldoorn-Zuidoost en Uddel is dat niet meer dan een kilometer. Drie kilometer wordt algemeen beschouwd als de afstand die men bereid is af te leggen voor sportbeoefening (Hoekman et al., 2013). Circa 93 procent van de inwoners van Apeldoorn woont binnen drie kilometer van de dichtstbijzijnde sporthal.

Sporthal Sprengeloo is voor de meeste inwoners van de gemeente de dichtstbijzijnde sporthal (20%). Voor 3 procent van de inwoners van de gemeente Apeldoorn ligt de dichtstbijzijnde sporthal buiten de eigen gemeente. De inwoners uit Klarenbeek hebben een sporthal in hun eigen dorp. Deze ligt buiten de

gemeentegrens van Apeldoorn in de gemeente Voorst. Voor de meeste inwoners uit Loenen is sporthal de Bhoele (gemeente Brummen) de dichtstbijzijnde sporthal.

Tabel 3.2

Gemiddelde reisafstand naar dichtstbijzijnde sporthal voor inwoners gemeente Apeldoorn per wijk in 2023

(in aantallen en meters (gemeten over de weg))

Wijk	Inwoners	Afstand
Centrum	7.440	1.200
West	21.580	1.200
Zuidwest	15.190	1.600
Zuid	18.325	1.200
Zuidoost	25.140	900
Oost	19.065	1.400
Noordoost	24.095	1.000
Noord	12.410	2.100
Stad Apeldoorn		1.300
Uddel en omgeving	2.895	1.000
Hoog Soeren en Radio Kootwijk	215	6.200
Hoenderloo en omgeving	1.155	1.500
Loenen en omgeving	2.860	3.300
Beekbergen en omgeving	4.290	5.100
Lieren en omgeving	955	4.400
Klarenbeek en omgeving	1.345	1.700
Wenum Wiesel Beemte	2.215	3.300
Gemeente Apeldoorn		1.500

Bron: Gemeente Apeldoorn; Mulier Instituut, 2023.

Turnhal

Naast de reguliere sporthallen bevindt zich in Beekbergen een turnhal. Hiervan maken verschillende gymnastiekverenigingen uit de gemeente Apeldoorn gebruik (voor de selectiegroepen). De KNGU heeft besloten dat het hebben van een turnhal niet tot de kerntaken van de bond behoort en sluit daarom de hal in Beekbergen.

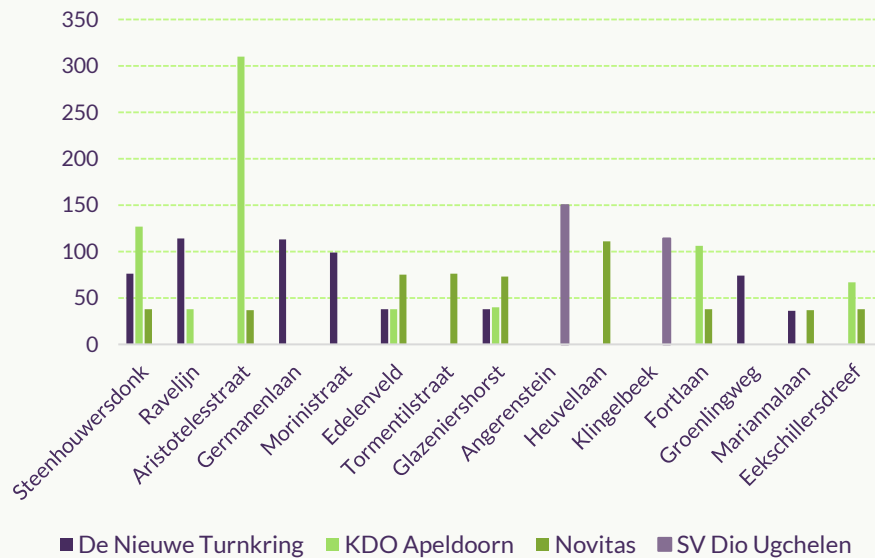
Op dit moment trainen alleen de selectiegroepen (van alle verenigingen met uitzondering van DIO uit Ugchelen) in Beekbergen. Dat zijn 300 à 400 wedstrijdssporters, waarvoor de hal 25 uur per week in gebruik is.

De verenigingen zouden graag een deel van de turners die nu in de gymzalen trainen, ook naar de turnhal willen hebben. Daarvoor is op dit moment onvoldoende ruimte in de turnhal. In de zes voor turnen ingerichte gymzalen zouden ze bij voorkeur alleen het recreatieve turnen laten plaatsvinden. Voor dat doel is de situatie in die zalen acceptabel. [figuur 3.3](#) laat zien in welke gemeentelijke accommodaties de turnverenigingen op dit moment de meeste uren huren.

Figuur 3.3

Jaarbezetting vier grootste turnverenigingen per accommodatie

(in uren, gymzalen met grootste aandeel turnen)

Bron: Accres, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

In totaal hebben de turnverenigingen in Apeldoorn circa 3.000 leden. Hiermee is het de grootste binnensport van Apeldoorn. Uit cijfers van de KNGU blijkt dat Apeldoorn (op basis van het aantal KNGU-lidmaatschappen van zes verenigingen) in de top vijf van Nederlandse gemeenten met het grootste aantal bondsleden staat.

Volgens de KNGU is een turnhal met name om deze redenen van belang voor verenigingen en de sporters:

- Een permanent ingerichte turnhal met valkuilen en zachte landingssituaties draagt bij aan de veiligheid van de gymSPORTERS. De veiligheid is cruciaal voor de sport.
- De fysieke belasting en kans op blessures nemen af omdat er gebruik wordt gemaakt van zogenaamde 'soft-turnmaterialen'.
- Een permanent ingerichte turnzaal ontlast trainers en sporters. Er gaat veel kostbare lestijd verloren omdat ze toestellen moeten opbouwen en afbreken. Minstens zo belangrijk is de aanzienlijke belasting voor de vaak jonge turn(st)ers en trainers om met toestellen te sjoeven, zoals zware vloerdelen, brucelementen, balken en valmatten.
- Direct kunnen starten met de training: in een gewone gymzaal ben je gemiddeld 15 minuten aan het opbouwen en 10 minuten aan het opruimen. Er blijft dan weinig effectieve trainingstijd over.
- In een turnhal kun je jongeren in de leeftijd van 12-18 jaar blijven uitdagen, zodat zij blijven sporten én kunnen doorgroeien tot toekomstige trainers van de club.

De KNGU geeft aan dat veel sportaccommodaties, waaronder turnhallen, overdag beperkt worden gebruikt. De bond benadrukt dat je de daluren en medegebruik beter kunt faciliteren als er ook andere partijen in het gebouw aanwezig zijn. Voorbeelden zijn een gezondheidscentrum (fysiopraktijk, huisarts, apotheek), de bibliotheek of een kinderopvang. Als de turnhal of -zaal gecombineerd wordt met een sportaccommodatie en de scholen maken er gebruik van, dan kan de turntrainer overdag lesgeven aan leerlingen van het basis- en voortgezet onderwijs.

Ten slotte benadrukt de KNGU dat voor de turnmaterialen (de inrichting van de hal) de kosten relatief hoog zijn en de afschrijftermijn relatief kort.

3.3 Behoeft

(Georganiseerde) zaalsport

In [tabel 3.3](#) staat de behoefte in de stad Apeldoorn, berekend op basis van de stedelijke bandbreedte, en die in de omliggende kernen, op basis van de minder stedelijke bandbreedte. Op basis van deze draagvlakcijfers kunnen we de behoefte aan ruimte voor de (georganiseerde) zaalsport in Apeldoorn vaststellen op minimaal 9,9 en maximaal 17,7 sporthallen. Het huidige aantal van twaalf sporthallen is iets meer dan de minimale behoefte. Tot 2040 neemt de maximale behoefte op basis van de bevolkingsprognose met één sporthal toe.

Of de werkelijke behoefte aan de boven- of onderkant van de bandbreedte valt, hangt onder andere af van de bevolkingsdichtheid (hoe groter, hoe efficiënter je de ruimtes kunt gebruiken), de bevolkingssamenstelling (o.a. leeftijd), de functionaliteit van de bestaande accommodaties, de aanwezigheid van andere accommodatievormen (zoals een turnhal of een blaashal), de populariteit van binnensporten en de ambities op dit gebied.

De verdeling van de sporthallen over de gemeente ligt niet volledig in lijn met de behoefte per stadsdeel. Zo zijn er in Apeldoorn-Zuidoost relatief veel sporthallen, terwijl er in Noordwest juist minder sporthallen zijn dan je op basis van de bevolkingsomvang zou verwachten.

Tabel 3.3**Vraag-aanbodanalyse sporthallen in gemeente Apeldoorn^A**

(in aantallen)

	Inwoners	Aanbod 2023 ^B	Behoefte	
			Min.	Max.
<i>Stad Apeldoorn</i>		10	8,4	14,6
Binnenstad	7.857	-	0,4	0,8
Noordwest	34.039	1	1,9	3,4
Noordoost	42.905	3	2,5	4,3
Zuidoost	27.415	4	1,6	2,7
Zuidwest	34.026	2	1,9	3,4
<i>Dorpen</i>				
Uddel	3.388	1	0,3	0,5
Hoenderloo	1.321	1	0,1	0,2
Loenen	3.307	-	0,3	0,5
Beekbergen	4.917	-	0,4	0,8
Lieren	1.225	-	0,1	0,2
Klarenbeek	1.943	-	0,2	0,3
Wenum Wiesel	3.113	-	0,2	0,5
Gemeente Apeldoorn				
2023		12	9,9	17,7
2030		12	10,3	18,5
2040		12	10,8	19,2

A) Omdat er geen bevolkingsprognose op wijkniveau beschikbaar is, kunnen we geen prognose voor de toekomstige behoefte aan sporthallen op wijkniveau geven.

B) Exclusief turnhal.

Bron: Mulier Instituut, 2023.

Bewegingsonderwijs

Gemeenten hebben een wettelijke taakstelling om te voorzien in sportruimte voor het bewegingsonderwijs van de scholen in de eigen gemeente. Vanaf schooljaar 2023-2024 geldt de nieuwe wettelijke norm van twee lessen gymnastiek per week.

De gemeente Apeldoorn heeft voldoende capaciteit om de scholen te voorzien van gymnastieklokalen ([tabel 3.4](#)). Dit betekent wel dat sommige scholen aangewezen zijn op een gymnastieklokaal buiten hun eigen wijk. Dit geldt voor de basisscholen in centrum, west, zuid, noord, Uddel, Lieren en Wenum Wiesel Beemte. De scholen in deze wijken kunnen (en zullen in de praktijk) gebruik maken van de gymnastieklokalen in zuidwest, zuidoost, noordoost en Hoenderloo, waar juist een overschot aan gymlokalen is.

De normafstand is de maximale afstand die leerlingen van het schoolgebouw naar de gymlocatie mogen afleggen. Voor het primair en (voortgezet) speciaal onderwijs bedraagt deze over het algemeen één kilometer hemelsbreed, voor het voortgezet onderwijs twee kilometer hemelsbreed. De gemeente Apeldoorn heeft binnen de

normafstanden een specificatie aangebracht op basis van het aantal groepen of klokuren.⁶

Tabel 3.4

Vraag-aanbodanalyse gymnastieklokalen voor bewegingsonderwijs in gemeente Apeldoorn in 2022-2023
(in aantallen)

Wijk	Aanbod		Behoefte		
	Gemeentelijk	Niet-gemeentelijk ^A	Basisonderwijs	Speciaal onderwijs (sbo & (v)so)	Voortgezet onderwijs
Centrum	-	-	1(0,5)	-	-
West	6	2	3(2,9)	-	8(7,7)
Zuidwest	12	-	2(2,0)	-	-
Zuid	2	2	2(1,9)	1(0,3)	2(1,9)
Zuidoost	16	8	5(4,7)	-	7(6,2)
Oost	3	1	3(2,3)	-	-
Noord	7	2	2(1,6)	2(1,6)	4(3,4)
Noordoost	17	1	5(4,2)	8(7,2)	2(1,9)
Uddel e.o.	1	-	1(0,6)	-	5(4,1)
Hoenderloo e.o.	3	-	1(0,1)	-	-
Loenen e.o.	1	-	1(0,3)	-	-
Beekbergen e.o.	1	-	1(0,2)	-	-
Lieren e.o.	-	1	1(0,3)	-	-
Klarenbeek e.o. ^B	-	-	1(0,1)	-	-
Wenum Wiesel Beemte	-	-	1(0,3)	-	-
Gemeente Apeldoorn	69	17	30(21,8)	11(9,1)	28(25,3)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

A) Eigendom van een sportvereniging of school.

B) In Klarenbeek is een sporthal aanwezig die buiten de gemeentegrens van Apeldoorn ligt in de gemeente Voorst.

3.4 Gebruik

Het gebruik van de gemeentelijke binnensportaccommodaties in de gemeente Apeldoorn brengen we in deze paragraaf in beeld aan de hand van de reserveringsoverzichten van Accres van het jaar 2019. Dit zijn de meest recente complete reserveringsoverzichten. In deze reserveringsoverzichten staan acht sporthallen en 43 gymzalen.

⁶ Bron: Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs Apeldoorn 2021.

Reserveringsoverzichten seizoen 2022-2023 niet bruikbaar

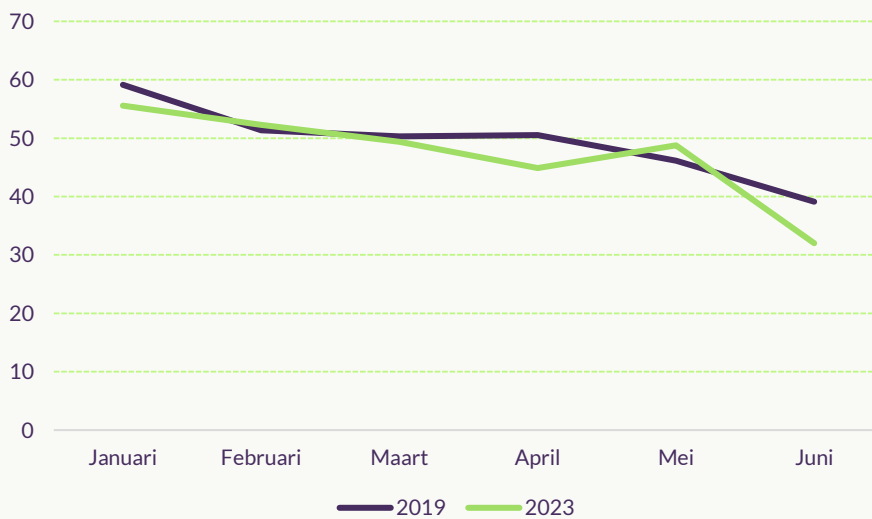
De reserveringsoverzichten voor het huidige seizoen (2022-2023) zijn niet bruikbaar voor de analyse vanwege de vluchtelingenopvang die vorig jaar plaatsvond in de sporthallen Mheenpark en Zuiderpark. Daarom voeren we de analyses uit op de reserveringsoverzichten uit 2019 (voordat de coronacrisis begon).

Wel hebben we de bezettingscijfers voor het eerste halfjaar van 2023 vergeleken met die uit 2019. Per 1 januari 2023 worden de sporthallen namelijk niet meer gebruikt voor vluchtelingenopvang. Hieruit blijkt dat de maandbezetting in beide jaren in belangrijke mate overeenkomt (**figuur 3.4**). We gaan er daarom van uit dat de resultaten van de bezettingsanalyse over 2019 representatief is voor het huidige gebruik van de accommodaties.

Figuur 3.4

Gemiddelde maandbezetting (januari-juni) gemeentelijke sporthallen gemeente Apeldoorn tussen 08:00 en 23:00 uur in 2019 en 2023

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten, n=7)

Bron: Accres, 2019 en seizoen 2022-2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Jaargebruik

De Apeldoornse sporthallen werden in 2019 op jaarbasis gemiddeld circa 2.500 uur gebruikt. Van de acht sporthallen werd sporthal Zuidbroek het minst gebruikt. De gymzalen worden ruim 1.700 uur gebruikt (**tabel 3.5**). De sporthallen werden voor circa 55 procent voor bewegingsonderwijs ingezet. Bij gymzalen is dit 61 procent.

Tabel 3.5**Jaargebruik gemeentelijke binnensportaccommodaties gemeente Apeldoorn, naar type, in 2019**

(in uren)

Accommodatie	Jaargebruik			Totaal
	Sport	Bewegingsonderwijs	Overig	
<i>Sporthallen</i>				
De Schier	846	1.466	10	2.322
De Linde	717	2.181	-	2.898
Matenpark	1.041	2.185	-	3.389
Mheenpark	1.637	892	44	2.573
Sprengeloo	939	2.076	105	3.120
Welgelegen	1.178	1.002	16	2.196
Zuidbroek	1.121	380	9	1.610
Zuiderpark	1.209	8	827	2.044
<i>Gymzalen</i>				
Gemiddelde (n= 43)	612	1.048	68	1.717

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Benchmark

Het gemiddelde jaargebruik van de (gemeentelijke) Apeldoornse sporthallen ligt beduidend hoger dan gemiddeld in vergelijkbare gemeenten (Almelo, Almere, Haarlemmermeer, Leeuwarden, Nijmegen en Zwolle). Met name de scholen maken meer dan gemiddeld van de sporthallen gebruik. Dit geldt ook voor de gymzalen. Het jaargebruik van de gymzalen is hoger dan gemiddeld in de referentiegemeenten. Van de gymzalen wordt meer voor sportdoeleinden gebruik gemaakt dan in de referentiegemeenten ([tabel 3.6](#)).

Tabel 3.6**Jaargebruik gemeentelijke binnensportaccommodaties gemeente Apeldoorn en referentiegemeenten**

(in uren)

	Sporthal		Sportzaal		Gymzaal	
	Apeldoorn (n=8)	Benchmark	Apeldoorn	Benchmark	Apeldoorn (n=43)	Benchmark
Sport en overig	1.149	1.195	0	762	680	512
Onderwijs	1.376	752	0	765	1.048	810
Totaal	2.519	1.924	0	1.527	1.717	1.266

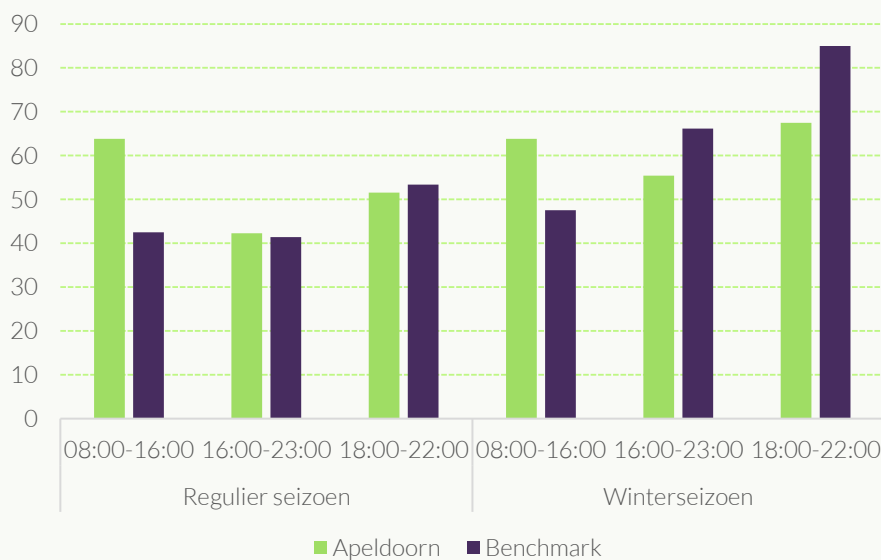
Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Dit beeld zien we ook in de bezettingspercentages van de sporthallen terug. [figuur 3.5](#) toont de gemiddelde bezetting van de sporthallen in Apeldoorn en de referentiegemeenten per seizoen en tijdsblok. Hieruit blijkt dat zowel in het reguliere als in het winterseizoen de bezetting overdag (wanneer de sporthallen voornamelijk voor bewegingsonderwijs worden gebruikt) relatief hoog is. Specifiek in het winterseizoen is de gemiddelde bezetting in Apeldoorn na 16:00 uur een stuk lager dan in de referentiegemeenten.

Figuur 3.5

Gemiddelde bezetting sporthallen Apeldoorn en referentiegemeenten, per seizoen en tijdstip

(in procenten)

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

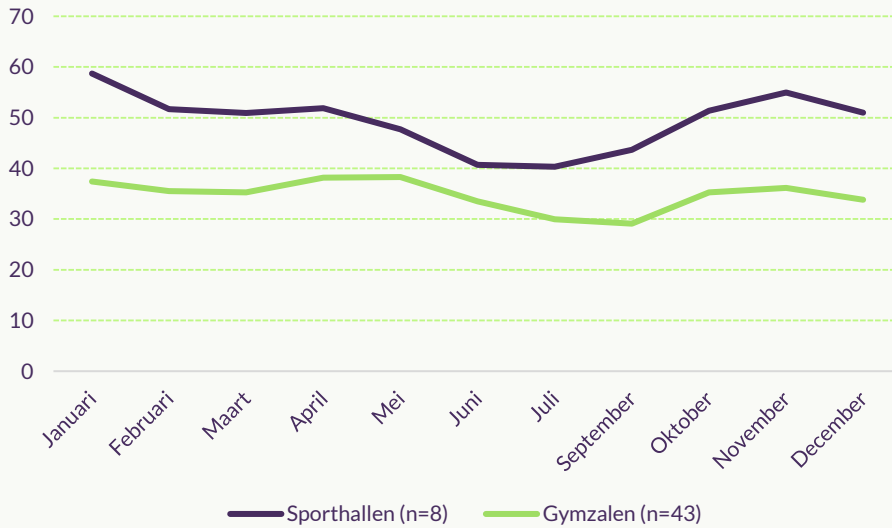
Maandbezetting

De bezetting van de sporthallen in de gemeente Apeldoorn varieert gedurende het seizoen ([figuur 3.6](#)). Zaalcompetities van 'veldsporten' (bv. hockey) vinden alleen plaats gedurende de wintermaanden en het bewegingsonderwijs vindt buiten de wintermaanden (deels) op sportvelden plaats.

Figuur 3.6

**Gemiddelde maandbezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties
gemeente Apeldoorn tussen 08:00 en 23:00 uur in 2019**

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

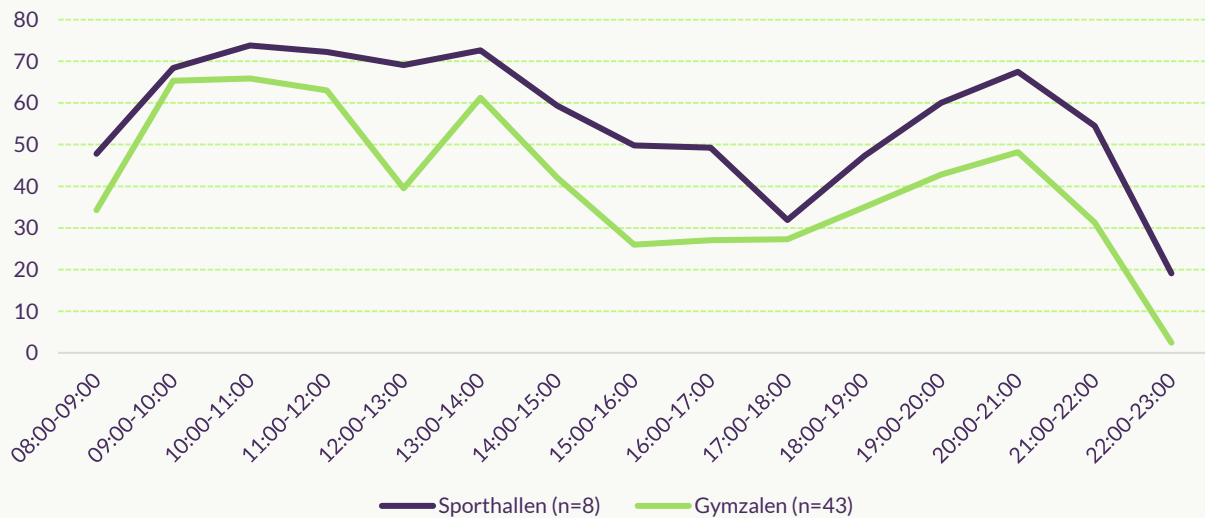
Doordeweekse en weekendbezetting

De bezetting van de binnensportaccommodaties in de gemeente Apeldoorn varieert gedurende de dag (**figuur 3.7**). In de ochtend en vroege middag (09:00-16:00 uur) vindt doordeweeks het meeste bewegingsonderwijs plaats. In de avond zijn doordeweeks de uren tussen 18:00 en 22:00 uur in de sporthallen het meest gewild.

Figuur 3.7

Gemiddelde doordeweekse bezetting gemeentelijke binnensportaccommodaties gemeente Apeldoorn, naar uur en type accommodatie, in seizoen 2019

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

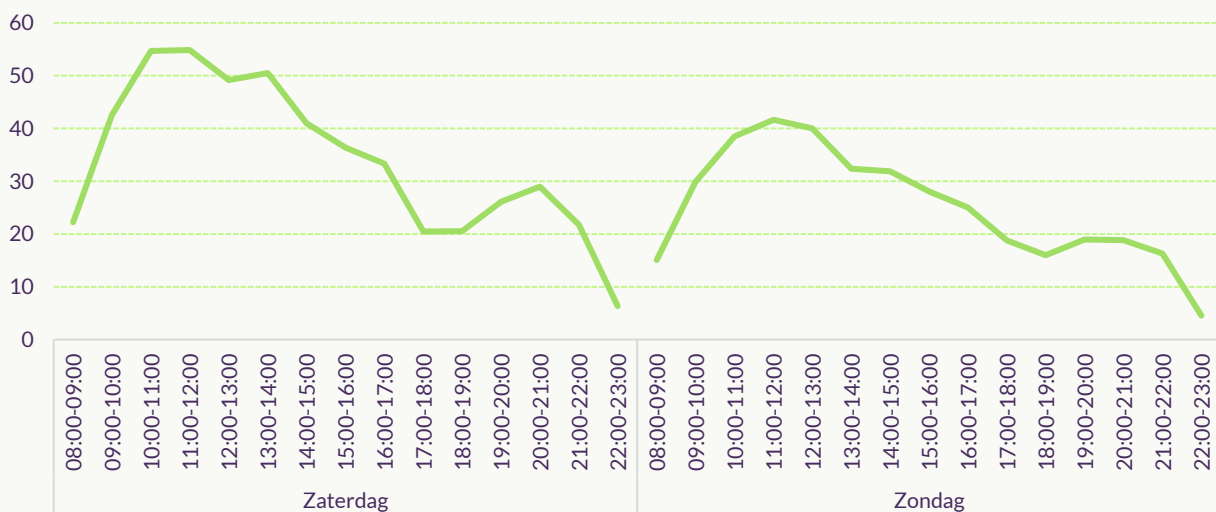
Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Het meeste weekendgebruik van de sporthallen vond plaats tussen 09:00 en 19:00 uur (figuur 3.8). Sporthal de Schier wordt het meest gebruikt op zaterdag en sporthal de Mheenpark op zondag. De gymzalen werden beduidend minder gebruikt in het weekend (niet in figuur). Het weekendgebruik dat wel in deze accommodaties plaatsvond, beperkt zich veelal tot de ochtend.

Figuur 3.8

Gemiddelde weekendbezetting gemeentelijke sporthallen gemeente Apeldoorn, naar uur, dag en periode, in 2019

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten, n=8)

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

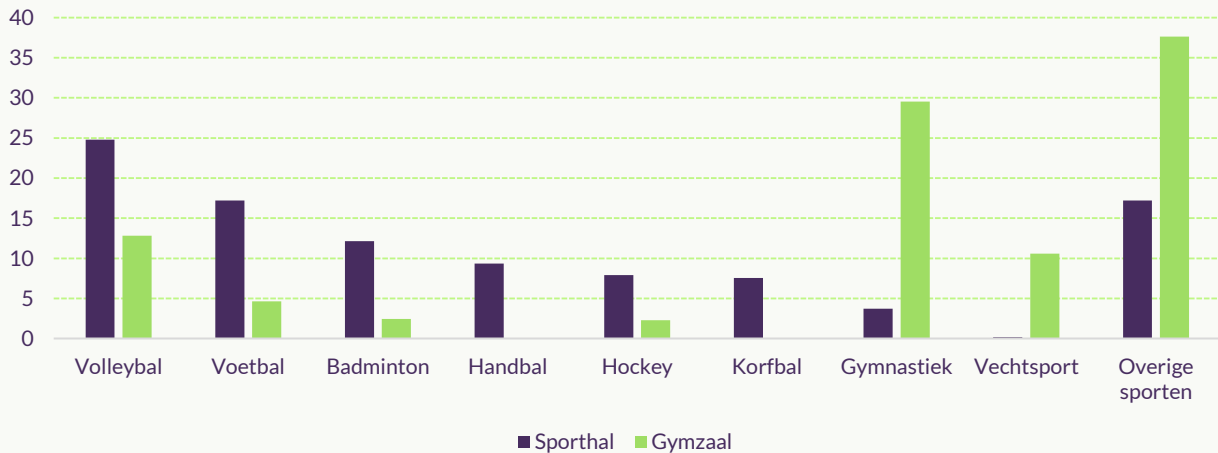
Sportgebruik

De meest beoefenende sport in de sporthallen in de gemeente Apeldoorn is volleybal (25% van de uren) (figuur 3.9). Na volleybal volgen zaalvoetbal (17%) en badminton (12%). De gymzalen worden vooral gebruikt voor gymnastiek (30%) en volleybal (13%).

Figuur 3.9

Verdeling uren (van sporten met de meeste uren) in gemeentelijke sporthallen en gymzalen gemeente Apeldoorn, in 2019

(in percentage van totaal aantal uren)

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Blaashal

HC Ares realiseert komend winterseizoen een blaashal. Hiermee komen (naar verwachting) de uren van de hockeyvereniging bij de bestaande accommodaties te vervallen. In totaal ging het in 2019 om ruim 550 uur verspreid over diverse accommodaties.

Tabel 3.7 toont het gebruik per individuele sporthal. Uit de tabel blijkt dat iedere sporthal een of enkele grootgebruikers heeft. Volleybal vindt vooral plaats in sporthallen Welgelegen en De Schier, zaalvoetbal vooral in Matenpark en Mheenpark. Badminton maakt vooral gebruik van sporthal Sprengeloo en Zuidbroek. In sporthal Zuiderpark wordt voornamelijk gekorfbald en in de Linde worden diverse sporten beoefend.

Tabel 3.7**Verdeling sporturen (van sporten met de meeste uren) per sporthal in de gemeente Apeldoorn, in 2019**

(in procenten)

Sport	De Schier	De Linde	Matenpark	Mheenpark	Sprengeloo	Welgelegen	Zuidbroek	Zuiderpark
Badminton		14%	7%	47%	1%	25%	4%	
Gymnastiek			4%				4%	18%
Handbal		1%	20%	13%		29%		
Hockey	15%	18%	2%	5%		17%	7%	
Korfbal	1%	6%	1%	8%				41%
Tennis				5%				2%
Vechtsport		1%						
Volleybal	61%		14%	27%	2%	78%	4%	8%
Zaalvoetbal	12%	2%	37%	28%	9%	17%	7%	15%
Diverse sporten	8%	98%	8%	5%	10%	3%	13%	2%

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut.

Bezettingcijfers sporthallen

Figuren 3.10 en 3.11 geven de gemiddelde bezetting van de sporthallen weer voor verschillende tijdsblokken en tijdens verschillende perioden.

In het reguliere seizoen zijn de sporthallen doordeweeks overdag (08:00-16:00 uur) gemiddeld meer dan de helft van de tijd in gebruik (64%). In de wintermaanden ligt de gemiddelde bezetting 1 procentpunt hoger.

In het reguliere seizoen is in de namiddag en avond (16:00-23:00 uur) de gemiddelde doordeweekse bezetting van de sporthallen fors lager dan overdag (42%). Dit geldt ook voor de wintermaanden (55%). Tijdens de avondpiekuren (18:00-22:00 uur) is de gemiddelde bezetting in het reguliere seizoen 52 procent, terwijl de bezettingsgraad in de wintermaanden 67 procent is. Sporthal Sprengeloo en Welgelegen zitten bijna op een bezettingsgraad van 80 procent in de wintermaanden.

Eerder in deze paragraaf constateerden we al dat de gemiddelde bezetting van de sporthallen in Apeldoorn in de avonduren van het winterseizoen lager ligt dan gemiddeld in de referentiegemeenten (67% versus 85%). In die zin is er in Apeldoorn ruimte voor uitbreiding van het aantal verenigingsuren.

Om een beeld te geven van waar deze ruimte precies zit, staat in bijlage 4 een tabel met de gemiddelde bezetting per sporthal per uur (in de wintermaanden). De bezettingspercentages die lager liggen dan het gemiddelde van 85 procent (in de referentiegemeenten) geven we in de tabel in rood weer.

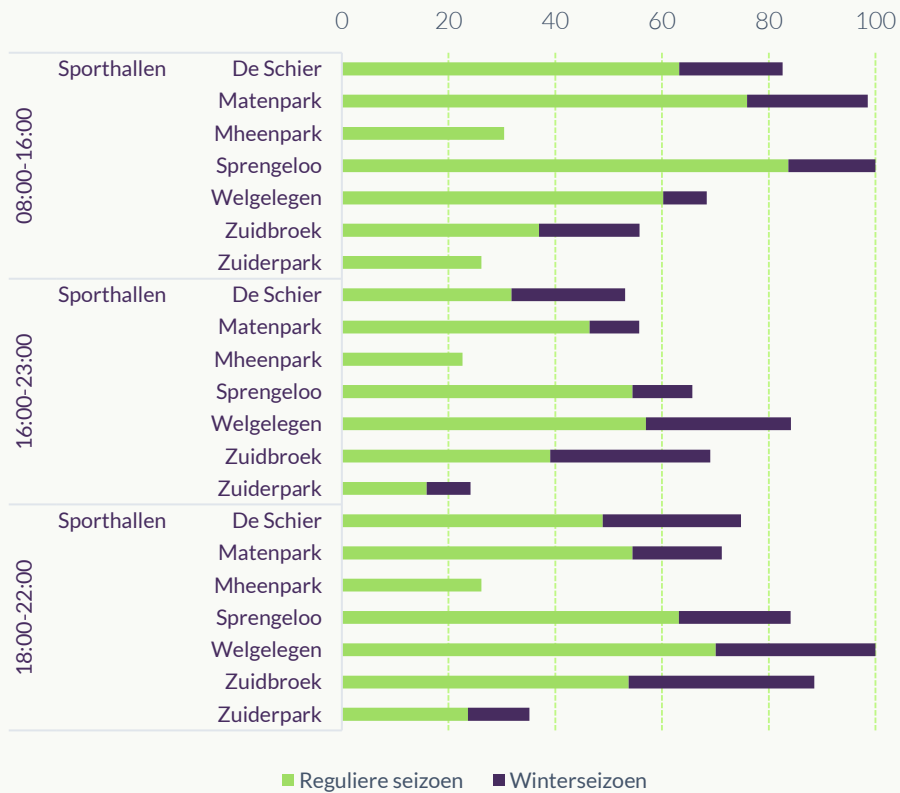
Accres geeft aan dat verenigingen minder belangstelling hebben voor de vroege en late avonduren. Hierin speelt mee dat bepaalde sportbonden vaste tijdstippen

hebben voor competitie in de avonduren. Zo start volleybalbond Nevobo pas om 20.30 uur met de recreantencompetitie.

Figuur 3.10

Gemiddelde doordeweekse bezetting gemeentelijke sporthallen, naar tijdsblok en periode, in 2019

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

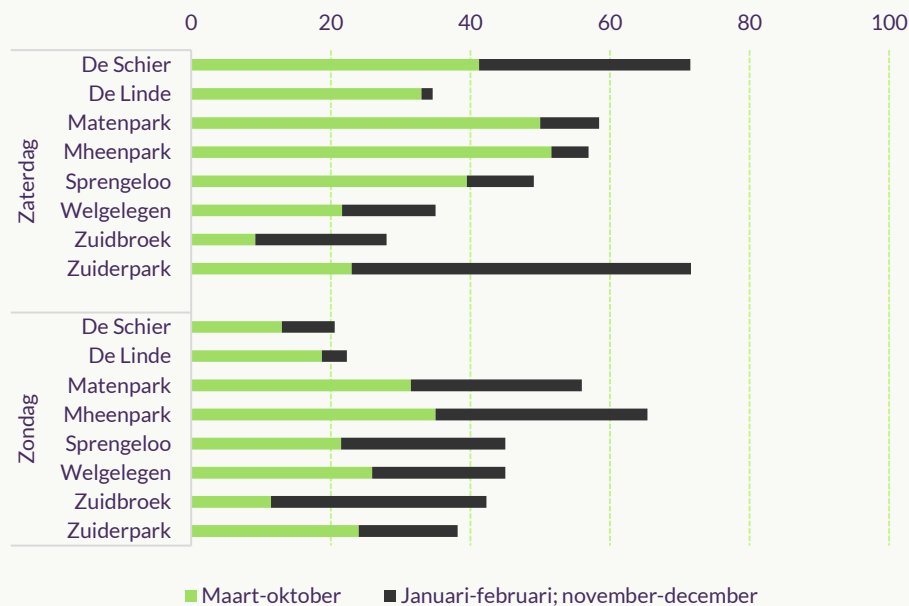
Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut, 2023.

In het weekend (09:00-19:00 uur) zijn de sporthallen buiten de wintermaanden gemiddeld 28 procent van de tijd in gebruik. In de wintermaanden zijn de sporthallen op zaterdag gemiddeld 48 procent en op zondag gemiddeld 42 procent van de tijd bezet.

Figuur 3.11

Gemiddelde weekendbezetting gemeentelijk sporthallen gemeente Apeldoorn tussen 9:00 en 19:00 uur, naar dag en periode, in 2019

(in procenten, vakantie- en feestdagen buiten beschouwing gelaten)

Bron: Accres, 2019. Bewerking: Mulier Instituut, 2023.

3.5 Ervaring

Alle (binnen)sportverenigingen in de gemeente Apeldoorn hebben een enquête ontvangen waarin we ze hebben gevraagd naar hun gebruik van en behoefte aan binnensportaccommodaties. In totaal hebben acht verenigingen de enquête ingevuld. Dit geeft een responspercentage van 24 procent.

De acht verenigingen hebben samen circa 1.600 leden. Gymnastiekvereniging (GV) Novitas en Handbalvereniging (HV) Achilles hanteren op dit moment een wachtlijst of een ledenstop. Deze verenigingen verwachten dat hun ledenaantal de komende vijf jaar zou toenemen als er meer ruimte beschikbaar zou zijn. Die ruimte is er op dit moment echter niet.

Korfbalvereniging (KV) Apeldoorn en Zaal sport Apeldoorn (Vereniging Zaaltrimmen in Zevenhuizen en Ugchelen) verwachten de komende vijf jaar een ledendaling. De overige verenigingen verwachten dat hun ledenaantal gelijk blijft. Zaal sport Apeldoorn, KV Apeldoorn en HV Achilles⁷ geven aan dat deze ledenontwikkeling een bedreiging vormt voor hun toekomst.

Drie verenigingen maken naast binnensportaccommodaties in de gemeente Apeldoorn gebruik van binnensportaccommodaties buiten Apeldoorn. GV Novitas

⁷ HV Achilles doelt hiermee op het faciliteren van de groei en ambities van de vereniging.

en HV Achilles geven aan dat er in de gemeente Apeldoorn geen of niet voldoende ruimte beschikbaar is op de tijden en/of dagen dat zij hiervan gebruik willen maken. HV Achilles geeft daarnaast aan dat de accommodaties in de gemeente niet geschikt zijn omdat ze in de sporthallen van de gemeente Apeldoorn niet met hars mogen trainen. Ook vindt de vereniging de combinatie van een kantine en trainingsavonden in veel hallen beperkt. Zij ervaren onvoldoende 'thuisgevoel' in de thuishal Mheenpark.

GV Novitas, KV Apeldoorn en HV Achilles willen meer gebruik maken van binnensportaccommodaties in de gemeente Apeldoorn. Ze willen onder andere meer trainingen/wedstrijden aanbieden voor de huidige en nieuwe leden en het sportaanbod clusteren.

Ten slotte hebben we naar aanleiding van het annuleren van de verenigingsavond nog een kort telefonisch interview gehouden met BC Appoldro (badminton). Deze vereniging geeft aan dezelfde problematiek te ervaren als andere binnensportverenigingen in Apeldoorn. De vereniging groeit en zoekt ruimte om dit te accommoderen. Op dit moment maakt de vereniging gebruik van vier sporthallen in Apeldoorn. Dit heeft tot gevolg dat ze geen clubgevoel weten te creëren.

Daarnaast leidt de versnippering tot praktische ongemakken, doordat ze veelvuldig materialen van de ene naar de andere locatie moeten verplaatsen. Behalve met de wedstrijden (telborden) ervaart de vereniging dit als hinderlijk in haar contacten met sponsoren (die ze proberen aan te trekken).

Verder zijn de vloeren in de verschillende sporthallen verschillend, wat niet ideaal is voor de sporters. BC Appoldro geeft aan dat hun behoefte in lijn ligt met die van HV Achilles.

De vereniging (die een enquête onder haar leden heeft uitgezet) zegt dat leden flexibeler zijn in het tijdstip waarop ze kunnen en willen trainen als de vereniging op alle gewenste avonden van één locatie gebruik kan maken. Bij voorkeur gaat het om een sporthal die ruimte biedt aan twaalf banen, voorzien van een kantine en eigen opslagruimte, voldoende schone douches en een toilet in de kleedkamer.

Buitensport

In dit hoofdstuk zetten we het aanbod en de behoefte aan accommodaties voor de (georganiseerde) buitensport in Apeldoorn uiteen.

4.1 Definities en richtlijnen

We gaan in op de benodigde banen/velden voor de volgende sporten:

- atletiek;
- handbal;
- hockey;
- honk- en softbal;
- korfbal;
- rugby;
- tennis;
- voetbal.

Over de behoefte aan voorzieningen voor American Football, beachsporten, BMX en wielrennen zijn geen data beschikbaar. Waar relevant besteden we in dit hoofdstuk zijdelings aandacht aan deze sporten.

Richtlijnen

In de volgende paragrafen brengen we aan de hand van richtlijnen de behoefte in beeld van de verenigingen die zijn gevestigd op de sportparken. De leden-/teamaantallen van de buitensportverenigingen in Apeldoorn die we naast de richtlijnen hebben gelegd, hebben de betreffende sportbonden aangeleverd. In bijlage 3 staan de teamaantallen van de buitensportverenigingen.

De richtlijnen bieden de mogelijkheid in beeld te brengen hoeveel ruimte een vereniging nodig heeft om standaard verenigingsactiviteiten aan te bieden, met mogelijkheden voor wedstrijden en trainingen. De uitkomsten zijn gebaseerd op een aantal aannames, zoals de duur en frequentie van trainingen. Met lokale factoren die van invloed zijn op de behoefte van de verenigingen, zoals het nevengebruik van voorzieningen of een topsportambitie, houden we geen rekening. Ook is niet bekend of verenigingen gebruik maken van andere velden dan die van de eigen vereniging.

De richtlijn voor de behoefte aan rugbyvelden is de enige die niet is geaccordeerd door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) of de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG). De overige richtlijnen zijn algemeen geaccepteerd.

In de berekeningen nemen we de bestaande sportinfrastructuur als uitgangspunt. Capaciteitsuitbreiding op een nabijgelegen sportpark kan ook in de behoefte van de (nieuwe) sportende inwoners voorzien.

Definitie benchmark

- Aantal velden per 25.000 inwoners (2023): aantal velden in de gemeente (DSA) gedeeld door het aantal inwoners van de gemeente (x 25.000).
- Ledenpercentage (2021): aantal inwoners van de gemeente dat lid is van de betreffende bond gedeeld door het totale aantal inwoners van de gemeente.
- Velddruk: aantal inwoners dat lid is van de betreffende bond (opgave bonden) gedeeld door het aantal velden (DSA).

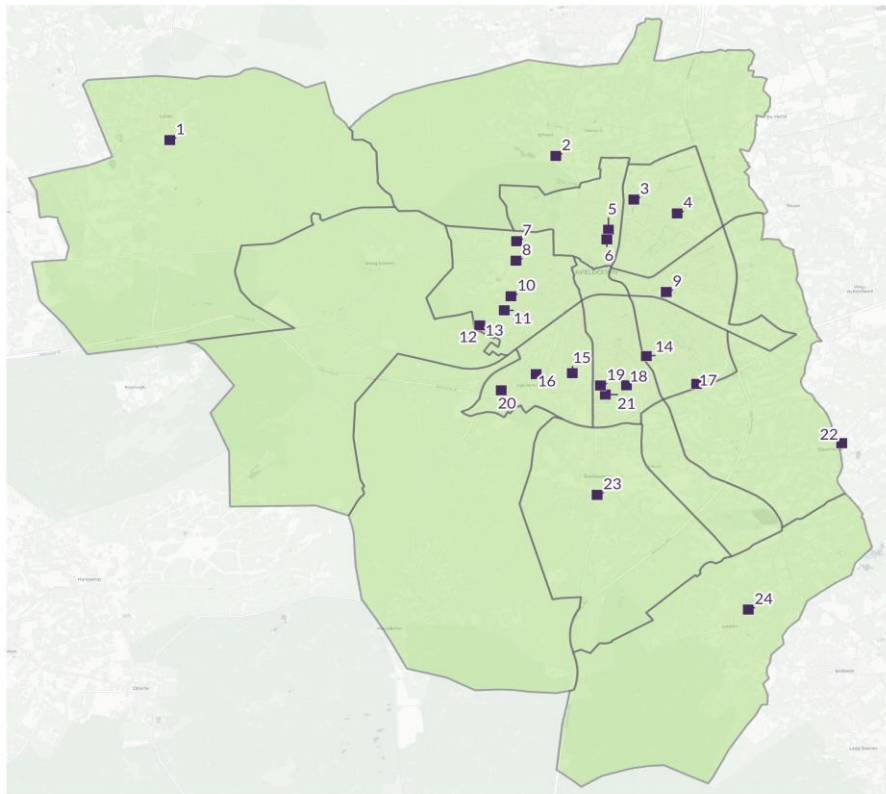
4.2 Sportparken

De gemeente Apeldoorn telt 24 sportparken waarop sportvoorzieningen aanwezig zijn voor de beoefening van atletiek, handbal, hockey, honk- en softbal, korfbal, rugby, tennis en/of voetbal (**figuur 4.1.**). In bijlage 2 staan de aanwezige buitensportvoorzieningen per sportpark.

Atletiekverenigingen Av '34 en AV Veluwe delen de atletiekbaan op sportpark Orderbos. SV Orderbos, CSV Apeldoorn en VV TKA hebben hun voetbalvelden op hetzelfde sportpark liggen (bijlage 2).

Figuur 4.1

Aanbod van sportparken in gemeente Apeldoorn in 2023

1) Uddel	7) Quick	13) Victor Stadion	19) Vego
2) Wiesel	8) Daisy	14) De Maten	20) Brouwersmolenweg
3) Zevenhuizen	9) De Voorwaarts	15) De Winkewijert	21) Malkenschoten
4) Sprenkelaar	10) Berg & Bos	16) Ugchelen	22) De Pauw
5) Kerschoten	11) Club Pelikaan	17) De Maten	23) Veldhof
6) Marialust	12) Orderbos	18) Nagelpoel	24) Lonapark
- Sportpark
- Wijken Apeldoorn
- 0 2.5 5 km

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut, 2023.

Wat zeggen de verenigingen?

Van de 36 verenigingen die de enquête hebben ingevuld maken er veertien gebruik van sportvelden (39%). Vrijwel alle gebruikers van sportvelden doen dit voor bondscompetitie en training (van zowel bondsleden als recreanten). Veel sportvelden worden ook gebruikt door andere partijen dan de hoofdgebruiker, zoals andere sportverenigingen, scholen en sportgroepen. Over het algemeen leidt dit niet tot knelpunten voor de vereniging zelf.

Op één vereniging na geven alle verenigingen aan dat de sportvelden de vereniging voldoende ruimte bieden voor de gewenste activiteiten. Enkele verenigingen spreken hun behoefte uit om de kwaliteit en/of het onderhoud van velden te verbeteren.

4.3 Hockey

Op de Apeldoornse sportparken liggen acht volwaardige hockeyvelden (pupillenvelden e.d. buiten beschouwing gelaten), wat neerkomt op 1,3 hockeyveld per 25.000 inwoners (**tabel 4.1**). Dit is minder dan gemiddeld in de referentiegemeenten.

Ruim 2.000 inwoners van de gemeente waren in 2020 lid van een hockeyvereniging, wat neerkomt op een ledenpercentage van 1,2 procent. Ook dit is minder dan gemiddeld in de referentiegemeenten.

Het aantal (in Apeldoorn woonachtige) bondsleden ten opzichte van het aantal hockeyvelden in Apeldoorn is lager dan in referentiegemeenten, maar vergelijkbaar met het Nederlandse gemiddelde.

Tabel 4.1

Aantal hockeyvelden (2023), ledenpercentage (2020) en gemiddelde velddruk (2020) gemeente Apeldoorn en referentiegebieden

	Aantal velden per 25.000 inwoners	Leden- percentage	Bondsleden t.o.v. aantal velden
Apeldoorn	1,3	1,2%	253
Referentiegemeenten	1,5	1,8%	312
Gelderland Noordoost	0,9	0,8%	208
Nederland	1,4	1,4%	263

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2022; KNHB via NOC*NSF, 2022. Bewerking: Mulier Instituut.

Behoeft

De acht hockeyvelden in Apeldoorn liggen verspreid over twee sportparken. Vier van de hockeyvelden zijn zandingestrooide kunstgrasvelden. Die hoeven niet tussen het gebruik door te worden besproeid, waardoor deze een hogere capaciteit hebben dan (semi-)watervelden.

Apeldoornse Mixed Hockey Club (AMHC) heeft op sportpark Orderbos (Apeldoorn-Noordwest) voldoende capaciteit beschikbaar in het seizoen 2022/'23 (tabel 4.2). Dit geldt ook voor HC Ares op sportpark Nagelpoel (Apeldoorn-Zuidwest). De behoeftes zijn gebaseerd op de richtlijn van de KNHB.

Wel zit HC Ares qua velden relatief ruim in haar jasje. Met een (onafgeronde) behoefte aan 3,03 (afgerond 4) velden en een aanbod van 4,5 velden, is er feitelijk sprake van enige overcapaciteit.

Tabel 4.2

Vraag-aanbodanalyse velden Apeldoornse hockeyverenigingen in het seizoen 2022/'23 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname (in (semi-) watervelden)
(in aantallen)

Sportpark	Vereniging	Aanbod	Veldbehoefte (in (semi-) watervelden)	
			'22/'23	
			Zaterdag	Zondag
Orderbos	Apeldoornse Mixed Hockey Club (AMHC)	4	4 (3,8)	2 (1,2)
Nagelpoel	Hockeyclub Ares (HC Ares)	4,5	4 (3,03)	1 (0,8)
Gemeente Apeldoorn		8,5	8 (6,9)	3 (2,0)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Op basis van het huidige aantal teams (naar leeftijd) in combinatie met demografische prognoses (naar leeftijdsklasse) van de gemeente Apeldoorn, kunnen we de toekomstige vraag naar hockeyvelden berekenen. De behoefte aan hockeyvelden neemt tot 2040 minimaal toe (uitgaande van een stabiele deelname), waarmee de (kleine) overcapaciteit (bij HC Ares) in stand blijft.

4.4 Tennis

In Apeldoorn kan op 79 tennisbanen in de buitenlucht worden getennist. Dit vertaalt zich naar een aanbod van 11,9 tennisbanen per 25.000 inwoners. Apeldoorn heeft daarmee beduidend minder tennisbanen dan je zou verwachten (uitgaande van het gemiddelde in de referentiegemeenten) op basis van het aantal inwoners.

De tennisdeelname (2,4%) is ook lager dan gemiddeld in de referentiegemeenten (tabel 4.3). In 2020 waren 4.000 inwoners lid van de KNLTB.

Vergeleken met referentiegemeenten heeft Apeldoorn een relatief groot aantal bondsleden ten opzichte van het aantal tennisbanen. Apeldoornse bondsleden kunnen overigens ook bij een vereniging buiten de eigen gemeente lid zijn en vice versa.

Tabel 4.3
Aantal tennisbanen (2023), ledenpercentage (2020) en gemiddelde baandruk (2020) gemeente Apeldoorn en referentiegebieden

	Aantal velden per Leden- 25.000 inwoners	Leden- percentage	Bondsleden t.o.v. aantal velden
Gemeente Apeldoorn	11,9	2,4%	51
Gelderland Noord Oost	14,6	3,3%	56
Referentiegemeenten	17,0	2,6%	38
Nederland	16,2	3,0%	46

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2022; KNLTB via NOC*NSF, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Padel

Padel is bezig met een sterke opmars in Nederland. De afgelopen jaren is het aantal padelbanen in Nederland verdubbeld. De verwachting is dat deze groei de komende jaren doorzet. Tennisverenigingen overwegen padelbanen aan te leggen (ten koste van tennisbanen), en het commerciële aanbod aan padelbanen neemt toe. TC Sprenkelaar beschikt over drie padelbanen op sportpark Sprenkelaar. Ook zijn er meerdere commerciële padelbanen in Apeldoorn.

Behoefte

Tabel 4.4 toont de behoefte aan tennisbanen per vereniging. De behoefte van de tennisverenigingen geven we weer in een bandbreedte. Deze hebben we bepaald op basis van het aantal leden per baan. In de minimale variant gaan we uit van negentig leden per baan en in de maximale variant van zeventig leden per baan. In hoeverre de minimale of de maximale variant van toepassing is, is afhankelijk van diverse factoren, zoals de demografische opbouw van het ledenbestand en het aantal competitieteams. De behoeftes zijn gebaseerd op de richtlijn van de KNLTB.

De tennisbanen in Apeldoorn liggen verspreid over tien sportparken (tabel 4.4). Het aantal tennisbanen bij TC Sprenkelaar is kleiner dan de minimale behoefte van de vereniging. Maar TC Sprenkelaar heeft ook een binnenhal met vier banen. Het aantal tennisbanen bij TC Kerschoten, TV De Maten en TV Beekbergen is juist groter dan de maximale behoefte van de vereniging. Het aantal banen van de overige tennisverenigingen valt binnen de behoeftebandbreedte.

Tennisvereniging Kerschoten speelt in een multifunctioneel centrum dat binnen- en buitentennis, squash, fitness en groepslessen aanbiedt. In 2024 sluit het centrum haar deuren.

Tabel 4.4**Vraag-aanbodanalyse banen Apeldoornse tennisverenigingen in 2022**

(in aantallen)

Stadsdeel	Sportpark	Vereniging	Aanbod	Behoefte	
				Minimaal	Maximaal
Noordoost	Sprekelaar	TC Sprekelaar	13 ^A	15 (14,2)	19 (18,3)
Noordwest	Daisy	ALTV Daisy	6	5 (4,6)	6 (6,0)
	Orderbos	ALTV Tepci	9	6 (5,0)	7 (6,5)
	Quick	ALTV Quick	5	5 (4,6)	6 (5,9)
	Laan van Kerschoten	TC Kerschoten	5 ^B	2 (1,3)	2 (1,7)
Zuidoost	De Maten	TV De Maten	10	7 (6,1)	8 (7,8)
Zuidwest	Ugchelen	TC Ugchelen	7	6 (5,9)	8 (7,5)
	Vego	TV Vego	6	5 (4,4)	6 (5,6)
Beekbergen	Veldhof	TV Beekbergen	6	3 (2,7)	4 (3,4)
Loenen	Lonapark	LTC Loenen	8	8 (7,5)	10 (9,6)
Gemeente Apeldoorn			79	62 (56,3)	76 (72,3)

A) Exclusief drie padelbanen en vier tennisbanen in een binnenhal.

B) Exclusief drie tennisbanen in een binnenhal.

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Op basis van huidige ledenaantallen (junioren en senioren) en demografische prognoses (op basis van leeftijdsklasse) hebben we de toekomstige behoefte aan tennisbanen in Apeldoorn berekend (tabel 4.5). Hieruit blijkt dat het aanbod de komende jaren – ook als tennispark Kerschoten verdwijnt – op gemeenteniveau blijft voldoen aan de minimale behoefte. Uitgaande van de maximale behoefte kan in de toekomst een tekort van enkele tennisbanen ontstaan.

Tabel 4.5**Vraag-aanbodanalyse tennisbanen Apeldoorn in het seizoen 2022/'23 2022, 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname**

(in aantal banen)

Jaar	Aanbod	Behoefte		Overschot	
		Minimaal	Maximaal	Minimaal	Maximaal
2022/'23	79	57	73	22	6
2030	74	57	73	17	1
2040	74	57	73	17	1

Bron: Mulier Instituut, 2023.

Wat zeggen de verenigingen?

In de enquête hebben we gevraagd naar de ervaringen van tennisverenigingen. Vier tennisverenigingen vulden de enquête in. Voor alle vier bieden de bestaande tennisbanen voldoende ruimte voor de gewenste activiteiten.

Eén vereniging maakt ook gebruik van een tennishal of blaashal in de gemeente Apeldoorn. Deze vereniging geeft aan dat hier onvoldoende ruimte beschikbaar is voor het geven van tennislessen.

De verenigingen geven verder aan dat er in de toekomst vraag naar (meer) padelbanen gaat komen.

4.5 Voetbal

Op de Apeldoornse sportparken liggen 61 volwaardige voetbalvelden (inclusief trainingsvelden, exclusief pupillenvelden e.d.), wat neerkomt op 9,2 voetbalvelden per 25.000 inwoners (**tabel 4.6**). Hiermee heeft Apeldoorn beduidend minder voetbalvelden dan je op basis van het aantal inwoners zou verwachten (uitgaande van het gemiddelde in de referentiegemeenten).

Tegenover het relatief kleine aantal velden staat dat 31 procent van de Apeldoornse voetbalvelden kunstgrasvelden zijn, tegenover 21 procent in de referentiegemeenten. Kunstgrasvelden kunnen intensiever worden belast dan natuurgrasvelden.

Uit cijfers van NOC*NSF blijkt dat in 2020 ruim 10.700 inwoners van Apeldoorn lid waren van de KNVB. Op basis van het aantal KNVB-leden ligt de voetbaldeelname in Apeldoorn (6,5%) lager dan gemiddeld in de referentiegemeenten (8,7%). Ook het aantal bondsleden ten opzichte van het aantal velden is in Apeldoorn lager dan in de referentiegemeenten.

Bij KNVB-leden gaat het overigens om zowel veld- als zaalvoetballers. Ook scheidsrechters en kaderleden kunnen (zonder dat ze zelf voetballen) lid zijn van de KNVB. Bovendien hoeven deze leden niet per definitie aangesloten te zijn bij een Apeldoornse vereniging. Ze kunnen ook bij een vereniging buiten Apeldoorn actief zijn. Andersom geredeneerd kunnen ook inwoners van omliggende kernen (die dus daar als bondslid geregistreerd staan) voetballen bij een vereniging in Apeldoorn.

Tabel 4.6**Aantal voetbalvelden (2023), ledenpercentage (2020) en gemiddelde velddruk (2020) gemeente Apeldoorn en referentiegebieden**

(in aantallen en procenten)

	Velden per 25.000 inwoners	Aandeel kunstgras	Leden- percentage	Bondslede n t.o.v. aantal velden
Gemeente Apeldoorn	9,2	31,1	6,5	176
VSG-regio Gelderland				
Noordoost	7,6	35,8	6,0	149
Referentiegemeenten	14,7	21,0	8,7	200
Nederland	10,7	25,0	6,6	156

Bron: Mulier Instituut, Database SportAanbod (DSA), 2022; KNVB via NOC*NSF, 2020. Bewerking: Mulier Instituut.

Behoeft

De KNVB heeft een richtlijn ontwikkeld waarmee is te berekenen hoeveel wedstrijd velden een voetbalvereniging nodig heeft. De KNVB gaat daarbij uit van het aantal in competitie spelende teams, uitgesplitst naar mannen, vrouwen en g-teams en in zaterdag-, zondag- en doordeweekse teams. We gaan van de huidige situatie uit, met de teamverdeling over zaterdag en zondag zoals die in seizoen 2022-2023 was.

In totaal telt Apeldoorn 61 volwaardige natuurgraswedstrijd- en kunstgrasvelden. De kunstgrasvelden op de sportparken worden zowel benut voor trainingen als voor wedstrijden. De natuurgrasvelden worden uitsluitend voor wedstrijden of trainingen ingezet. Daarnaast heeft Apeldoorn zeven velden met kleinere afmetingen. Deze worden benut voor trainingen of voor wedstrijden voor de jongere jeugd. De voetbalvelden in Apeldoorn liggen verspreid over zestien sportparken. In tabel 4.7 staat de behoefte aan wedstrijd velden en trainingsvelden per vereniging in seizoen 2022-2023. In tabel 4.8 wordt het aanbod aan voetbalvelden en het tekort/overschot weergegeven per vereniging in seizoen 2022-2023. Het tekort/overschot aan wedstrijd velden is het verschil tussen het aanbod en de behoefte op de dag (zaterdag of zondag) dat de behoefte het grootst is.⁸

Per saldo is er in de gemeente Apeldoorn sprake van een normatief overschot van tien wedstrijd velden, waarvan vijf wedstrijd velden in de stad Apeldoorn. Tien van de achttien verenigingen hebben een overschot aan wedstrijd velden. Twee

⁸ Voorbeeldberekening tekort/overschot aan wedstrijd velden:

AGOVV heeft een aanbod van vier wedstrijd velden. Op zaterdag is de behoefte twee velden en op zondag één veld. Zaterdag is de behoefte het grootst, dus dan is de berekening: aanbod van vier wedstrijd velden – behoefte van twee wedstrijd velden = een overschot van twee wedstrijd velden.

verenigingen hebben een capaciteitstekort op de zaterdag: WSV en Robur et Velocitas.

Het aanbod van en de behoefte aan trainingsvelden is in Apeldoorn in balans. Groen-Wit, Beekbergen en VV Loenermark hebben een overschot aan trainingsvelden. TKA en Alexandria hebben volgens de richtlijnen van de KNVB een tekort van één trainingsveld. In de praktijk zullen deze twee verenigingen hun enige wedstrijdveld ook gebruiken voor training.

Tabel 4.7

Behoefte voetbalvelden Apeldoornse voetbalverenigingen in het seizoen 2022/'23

(in aantallen)

Stadsdeel en sportpark	Vereniging	Behoefte		
		Wedstrijdvelen		Trainingsvelden
		Zaterdag	Zondag	
Noordoost				
Zevenhuizen	ZVV '56	3 (2,3)	1 (0,2)	1 (1,2)
Noordwest				
Berg & Bos	AGOVV	2 (1,9)	1 (0,2)	1 (1,0)
Orderbos	sv Orderbos	1 (0,5)	1 (0,5)	1 (0,5)
	TKA	0 (0,0)	1 (0,5)	1 (0,3)
	csv Apeldoorn	6 (5,8)	0 (0,0)	3 (2,9)
Victor Stadion	Victoria Boys	3 (2,3)	2 (1,1)	1,5 (1,7)
Kerschoten	Robur et Velocitas	5 (4,4)	1 (0,5)	2,5 (2,5)
Zuidoost				
De Maten	Groen Wit '62	4 (3,7)	1 (0,5)	2 (2,1)
De Voorwaarts	WSV	6 (5,1)	2 (1,1)	3 (3,1)
Zuidwest				
Brouwersmolen-weg	Albatross	2 (1,7)	1 (0,7)	1 (1,2)
Nagelpoel	Alexandria	0 (0,0)	1 (0,3)	1 (0,2)
Malkenschoten	Apeldoornse Boys	2 (1,3)	1 (0,4)	1 (0,9)
De Winkewijert	Columbia	2 (1,9)	1 (0,5)	1 (1,2)
Kernen				
Beekbergen - Veldhof	Beekbergen	2 (1,8)	1 (0,5)	1 (1,1)
Klarenbeek - De Pauw	SC Klarenbeek	2 (1,8)	1 (0,7)	1 (1,2)
Loenen - Loenermark	VV Loenermark	1 (0,9)	2 (1,2)	1 (1,1)
Uddel - Uddel	Prins Bernhard	2 (1,3)	0 (0,0)	1 (0,7)
Wenum - Wiesel	WWNA	2 (1,5)	2 (1,2)	1,5 (1,4)
Gemeente Apeldoorn		-(38,2)	-(10,1)	-(24,1)

Bron: KNVB, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Tabel 4.8**Aanbod en tekort/overschoten voetbalvelden Apeldoornse voetbalverenigingen in het seizoen 2022/'23**

(in aantallen)

Stadsdeel en sportpark	Vereniging	Aanbod velden		Tekort/overschot	
		Natuurgras	Kunstgras	Wedstrijd velden	Trainingsvelden
Noordoost					
Zevenhuizen	ZVV '56	4	0	0	0
Noordwest					
Berg & Bos	AGOVV	3	1	+2	0
Orderbos	sv Orderbos	3	0	+1	0
	TKA	1	0	0	-1*
	csv Apeldoorn	3	3	0	0
Victor Stadion	Victoria Boys	3	1	0	0
Kerschoten	Robur et Velocitas	2,5 ^A	2	-1	0
Zuidoost					
De Maten	Groen Wit '62	2	3	+1	+1
De Voorwaarts	WSV	1	3	-2	0
Zuidwest					
Brouwersmolen-weg	Albatross	2,5 ^A	1	+1,5	0
Nagelpoel	Alexandria	1	0	0	-1*
Malkenschoten	Apeldoornse Boys	2	1	+1	
De Winkewijert	Columbia	4,5 ^A	0	+1,5	0
Kernen					
Beekbergen - Veldhof	Beekbergen	2,5 ^A	1	+1	+0,5
Klarenbeek - De Pauw	SC Klarenbeek	2	1	+1	0
Loenen - Loenermark	VV Loenermark	3	1,25 ^B	+2	+2,25
Uddel - Uddel	Prins Bernhard	2,5 ^A	0	0	-0,5**
Wenum - Wiesel	WWNA	2,5 ^A	1	+1	0
Gemeente Apeldoorn		45	19,25		

A) Inclusief een half natuurgras trainingsveld.

B) Inclusief een kunstgras trainingsveld van 30 bij 50 meter.

* Volgens de richtlijn van de KNVB is er een trainingsveld en wedstrijd veld nodig. In praktijk zal het veld voor zowel wedstrijd als trainingen ingezet worden.

** Vereniging beschikt niet over een volwaardig (natuurgras)veld dat uitsluitend voor trainingen kan worden gebruikt.

D)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

In de toekomst zal in 2040 de behoefte aan het aantal wedstrijd velden op de zaterdag met twee wedstrijd velden stijgen (tabel 4.9). Dit is in theorie op te vangen met de restcapaciteit op de bestaande velden. Echter afhankelijk van waar de behoefte toeneemt, is het mogelijk dat in bepaalde delen van de gemeente wel extra

capaciteit nodig zal zijn. Dit is op te vangen met het huidige aanbod aan wedstrijdvelden.

De behoefte aan trainingsvelden zal stijgen met één veld. Er zijn in theorie genoeg trainingsvelden om deze toename op te vangen. Ook hier is het afhankelijk van waar de behoefte toeneemt, waardoor het mogelijk is dat in bepaalde delen van de gemeente extra capaciteit nodig is.

Tabel 4.9
Behoefte aan voetbalvelden gemeente Apeldoorn in 2022-2023, 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses
(in aantallen)

	Behoefte		
	2022-2023	2030	2040
Wedstrijdvelden zaterdag	-(38,2)	-(38,0)	-(40,2)
Wedstrijdvelden zondag	-(10,0)	-(9,9)	-(9,8)
Trainingsvelden	-(24,1)	-(24,0)	-(25,0)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Wat zeggen de verenigingen?

Acht voetbalverenigingen vulden de enquête in. Voor deze acht voetbalverenigingen bieden de bestaande voetbalvelden voldoende ruimte voor de gewenste activiteiten. Voor zeven van de acht voetbalverenigingen is dit in lijn met uitkomsten van de richtlijn. Een vereniging heeft volgens de richtlijn een tekort, maar ervaart dit zelf niet.

VV Loenermark geeft aan twee natuurgrasvelden te willen vervangen door één kunstgrasveld. Daarnaast heeft de vereniging met een aantal andere lokale verenigingen de mogelijkheid voor een sporthal (op de plek van één natuurgrasveld) besproken.

4.6 Andere buitensporten

Atletiek

Op sportpark Orderbos ligt een volwaardige atletiekaccommodatie bestaande uit een zesbaansrondbaan van 400 meter, twee rechte sprintbanen voor afstanden tot 110 meter en een middenterrein met de mogelijkheid om alle gangbare gooi-, sprong- en werpdisciplines uit te voeren. Daarnaast bevindt zich in Omnisport een indoor atletiekbaan.

Atletiek Vereniging 1934 (AV '34) en AV Veluwe hebben hun thuisbasis op de atletiekaccommodatie op sportpark Orderbos. De verenigingen tellen samen ruim 1.400 leden in 2022. Tabel 4.11 laat zien hoe dit ledenaantal zich op basis van demografische prognoses de komende jaren naar verwachting ontwikkelt. Hieruit

blijkt dat het aantal leden per saldo ongeveer stabiel blijft. Omdat een richtlijn ontbreekt, kunnen we deze aantallen niet vertalen naar een behoefte aan voorzieningen voor de atletiekverenigingen.

In de prognose hebben we geen rekening gehouden met de bevolkingsontwikkeling van omliggende gemeenten (van waaruit mogelijk ook mensen gebruik maken van atletiekvoorzieningen in Apeldoorn). We hebben ook geen rekening gehouden met de toekomstige ontwikkeling van de atletiekdeelname. Deze is de afgelopen jaren in Apeldoorn licht afgenomen. Als deze ontwikkeling doorzet, neemt het aantal leden sterker af dan in tabel 4.8 te zien is.

Tabel 4.10

Aantal leden Apeldoornse atletiekverenigingen in 2022, 2030 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen, afgerond op vijftallen)

Sportpark	Vereniging	2022	2030	2040
Orderbos	AV '34	1.020	1.000	1.015
Orderbos	AV Veluwe	385	375	385

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Wat zeggen de verenigingen?

Atletiek Vereniging 1934 geeft aan dat de atletiekaccommodatie voldoende ruimte biedt voor de (gewenste) activiteiten.⁹

Handbal

AHV Achilles is de enige handbalvereniging in de gemeente Apeldoorn. De vereniging is gehuisvest op sportpark Kerschoten, waar een asfalthandbalveld ligt. De vereniging heeft zes jeugdteams ingeschreven voor de veldcompetitie van het Nederlands Handbal Verbond (NHV) in seizoen 2022-2023. Alle teams spelen hun wedstrijden op zaterdag.

Het aanbod op sportpark Laan van Kerschoten is conform de behoefte volgens de richtlijn van het NHV in 2022 (tabel 4.9). Naar verwachting bieden de velden ook in de toekomst voldoende ruimte aan de vereniging. Gezien de trend dat handbal steeds meer binnen plaatsvindt en beachhandbal aan populariteit wint, kan de behoefte aan buitenvelden in de toekomst verder afnemen.

Tabel 4.11

Vraag-aanbodanalyse velden AHV Achilles in 2022/'23, 2020 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

⁹ Hoewel een richtlijn voor atletiek ontbreekt, acht het Mulier Instituut, op basis van een vergelijking met landelijke kengetallen, één atletiekaccommodatie passend voor een stad als Apeldoorn.

(in aantallen)

Sportpark	Vereniging	Aanbod Behoefte			
		2022	2022/'23	2030	2040
Kerschoten	AHV Achilles	1	1 (0,3)	1 (0,3)	1 (0,3)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Wat zeggen de verenigingen?

AHV Achilles beoogt uitbreiding van het aanbod (extra centercourt met meer uitstraling) als totaaloplossing in combinatie met de zaal. De vereniging verkent hiervoor de samenwerking met andere verenigingen.

Honk- en softbal

Honkbal- en softbalvereniging Robur '58 is met drie velden op sportpark Orderbos in Apeldoorn-Noordwest gehuisvest. De vereniging heeft twaalf teams ingeschreven staan in de competitie van de Koninklijke Nederlandse Baseball en Softbal Bond (KNBSB) in 2022.

Op sportpark De Maten in Apeldoorn-Zuidoost is de honkbal- en softbalvereniging WSB Apeldoorn gehuisvest. De vereniging heeft twaalf teams ingeschreven staan in de competitie van de Koninklijke Nederlandse Baseball en Softbal Bond (KNBSB) in 2022. De vereniging telt eveneens drie velden, waaronder één beeballveld.

Hoewel het aanbod op beide sportparken formeel in lijn ligt met de richtlijn van de KNBSB (tabel 4.10), maken beide verenigingen slechts beperkt gebruik van de velden (gebaseerd op het aantal teams). In theorie zouden alle honk- en softbalteams kunnen spelen op één honkbalveld, twee softbal-/jeugd honkbalvelden en één beeballveld.

Op basis van demografische prognoses is de verwachting dat deze behoefte de komende jaren vrijwel ongewijzigd blijft.

Tabel 4.12

Vraag-aanbodanalyse honkbalvelden Apeldoorn in 2022/'23, 2020 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Sportpark	Vereniging	Type veld	Aanbod				Behoefte			
			2022	2022/'23	2030	2040	2022	2022/'23	2030	2040
Orderbos	Robur '58	Honkbal	1	1	1	1	1 (0,3)	1 (0,3)	1 (0,3)	1 (0,3)
		Softbal-/jeugd honkbal	2	2	2	2	2 (1,1)	2 (1,1)	2 (1,1)	2 (1,1)
		Beeball ^A	0	0	0	0	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)	0 (0,0)
De Maten	WSB Apeldoorn	Honkbal	1	1	1	1	1 (0,1)	1 (0,1)	1 (0,1)	1 (0,1)
		Softbal-/jeugd honkbal	1	1	1	1	1 (0,5)	1 (0,5)	1 (0,5)	1 (0,5)
		Beeball	1	1	1	1	1 (0,1)	1 (0,1)	1 (0,1)	1 (0,1)
Gemeente Apeldoorn		Honkbal	2	2	2	2	1 (0,4)	1 (0,4)	1 (0,4)	1 (0,4)
		Softbal-/jeugd honkbal	3	3	3	3	2 (1,5)	2 (1,5)	2 (1,5)	2 (1,6)
		Beeball	1	1	1	1	1 (0,1)	1 (0,0)	1 (0,0)	1 (0,1)

A) Voor beeball is geen afzonderlijk veld nodig. Hiervoor kan de vereniging gebruik maken van de bestaande honkbal- en softbalvelden.

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Wat zeggen de verenigingen?

Honk- en Softbalvereniging WSB Apeldoorn beoogt de uitruil van een softbalveld met een voetbalveld van Groen-Wit (om een compacter sportcomplex te realiseren voor het sportpark zelf en WSB in het bijzonder).

Korfbal

Korfbalvereniging Apeldoorn (KV Apeldoorn) is de enige Apeldoornse korfbalvereniging die op het veld speelt. De vereniging heeft twee kunstgrasvelden op sportpark Orderbos. Ze heeft achttien teams ingeschreven bij een zaterdagcompetitie van het Koninklijk Nederlands Korfbalverbond (KNKV) in het seizoen 2022/'23.

Op basis van de (naar boven afgeronde) veldbehoefte heeft KV Apeldoorn volgens de richtlijn van de KNKV in het seizoen 2022/'23 op zaterdag een (klein) tekort aan velden (tabel 4.11). Uitgaande van de gemeentelijke bevolkingsprognose en een stabiele sportdeelname blijft dit tekort ook in de toekomst bestaan.

Maar het aantal KNKV-leden is zowel in Apeldoorn als in Nederland als geheel tussen 2018 en 2020 afgenomen. Bovendien gaf KV Apeldoorn in de enquête zelf aan voor de komende vijf jaar een ledendaling te voorzien. Feitelijk is er dan ook geen tekort en is het onwaarschijnlijk dat dit in de nabije toekomst ontstaat.

Tabel 4.13

Vraag-aanbodanalyse velden KV Apeldoorn in 2022/'23, 2020 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Sportpark	Vereniging	2022	Aanbod		Behoefte		2040	
			2022/'23	2030	2022/'23	2030	Zat.	Zon.
Orderbos	KV Apeldoorn	2	Zat. 3 (2,1)	Zon. 0 (0,0)	Zat. 3 (2,0)	Zon. 0 (0,0)	Zat. 3 (2,2)	Zon. 0 (0,0)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Rugby

The Rams RFC is de enige rugbyvereniging in Apeldoorn. De vereniging beschikt over een natuurgrasveld op sportpark Marialust. In totaal heeft de vereniging in het seizoen 2022/'23 zeven teams ingeschreven staan in een competitie van Rugby Nederland.

Op basis van de richtlijn van Rugby Nederland¹⁰ zou de vereniging idealiter over twee velden beschikken. Op basis van demografische prognoses verwachten we dat deze behoefte de komende jaren nagenoeg gelijk blijft. Hierbij veronderstellen we dat het deelnamepercentage constant blijft. Met de toenemende populariteit van

¹⁰ De richtlijn van Rugby Nederland is de enige richtlijn in dit rapport die niet is geaccordeerd door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) of de Vereniging Sport en Gemeenten (VSG).

rugby (zowel landelijk als in Apeldoorn) is het niet onwaarschijnlijk dat het tekort aan velden in de toekomst toeneemt (tabel 4.12).

Tabel 4.14

Vraag-aanbodanalyse rugbyvelden in Apeldoorn in 2022/'23, 2020 en 2040 o.b.v. bevolkingsprognoses en een stabiele sportdeelname

(in aantallen)

Sportpark	Vereniging	Aanbod		Behoefte	
		2022	2022/'23	2030	2040
Marialust	The Rams RFC	1	2 (1,4)	2 (1,3)	2 (1,4)

Bron: Gemeente Apeldoorn, 2023. Bewerking: Mulier Instituut.

Wat zeggen de verenigingen?

The Rams RFC geeft aan dat ze een tweede veld nodig heeft om in de behoefte te voorzien, maar daarvoor op dit moment gebruik maakt van een veld naast HV Achilles. Dit veld volstaat. Volgens de vereniging zit het grootste knelpunt dan ook niet in de capaciteit.

Het probleem zit vooral in de faciliteiten en de fysieke omstandigheden op die locatie. De vereniging is gevestigd in een woonwijk met beperkte parkeergelegenheid en met overlast voor bewoners. Daarnaast zijn de kantine en kleedgelegenheden sterk verouderd. De toenemende populariteit van rugby vraagt om een verbetering van deze faciliteiten, aldus de vereniging.

De vereniging ziet dit bij voorkeur op de huidige locatie. De vraag is of die locatie toereikend is als de sport (volgens verwachting) blijft groeien. In dat geval is een verhuizing mogelijk onvermijdbaar.

Overige sporten

● Wielersport

- Wielrennen: de Adelaar is een van de grootste wielerverenigingen van Nederland. Naast het wedstrijd-wielrennen neemt het toerfietsen een belangrijke plaats in. Ook levert de Adelaar een bijdrage aan het baanwielrennen in Nederland. De vereniging heeft een eigen wielersbaan gehad aan de Orderparkweg in Apeldoorn. Na het sluiten van deze baan heeft de Adelaar de baanactiviteiten voortgezet in het Omnisport-centrum. Deze hal is voorzien van een wielersbaan van 250 meter lang en 7 meter breed. De Adelaar heeft in de enquête haar behoefte uitgesproken aan een verhard wielersparcours. De plannen hiertoe hebben al een lange historie. Ook in de interviews is aangegeven dat een wielersparcours in een stad als Apeldoorn

(en haar omgeving), waar wielrennen een populaire sport is, passend zou zijn.¹¹

- BMX Apeldoorn (fietscrossclub, Kanaal Zuid 130) heeft een technische baan van 386 meter lang. Er is een (overdekte) startheuvel in aanbouw.
- Op sportpark Orderbos bevindt zich mountainbikevereniging Bar End. De vereniging is aangesloten bij de KNWU en NTFU.

● **Flag Football**

Apeldoorn Monarchs (Flag Football, Orderbos): Flag Football is de variant binnen American Football waarin niet fysiek getackeld wordt. De vereniging is in 2017 opgericht als American Football-club. Sinds 2020 ligt – mede omdat de sport in 2028 zijn debuut maakt op de Olympische Spelen van Los Angeles – de focus bij de Apeldoorn Monarchs op Flag Football.

● **Beachsporten**

In Apeldoorn bevindt zich een aantal beachvelden voor volleybal, handbal, tennis en voetbal. Op sportcomplex De Voorwaarts biedt volleybalvereniging Dynamo beachvolleybal aan op vier beachvolleybalvelden. HV Achilles beschikt over drie beachhandbalvelden.

SV Orderbos beschikt over een groot beachveld van 30 meter bij 43 meter. Dit veld geeft plaats aan vier beachtennis/volleybalvelden. Daarnaast hebben zij een beachveld van 16,5 bij 26,5 meter. Dit is een permanent beachsoccercourt. Net buiten de gemeente Apeldoorn heeft SC Klarenbeek op sportpark De Pauw drie beachtennis-/beachvolleybalvelden en een beachhandbalveld liggen.

In de voorjaarsnota (mei 2023) heeft de gemeente Apeldoorn budget gereserveerd voor een topbeachsportaccommodatie (zie tekstvak op de volgende pagina).

¹¹ Het Mulier Instituut heeft contact gelegd met de KNWU met een verzoek om inzichten die de behoefte aan een verhard wielercours kunnen onderbouwen. De KNWU heeft helaas geen gehoor gegeven aan dit verzoek.

Wat zeggen de verenigingen?

Aan de gebruikers van sportvelden hebben we gevraagd of ze gebruik maken van beachvelden. Eén vereniging (Handbalvereniging Achilles) heeft dit bevestigd. De beachvelden bieden de vereniging onvoldoende ruimte. De handbalvereniging geeft aan dat beachhandbal een groeiende sport is en dat ze jaarlijks het kwalificatietoernooi voor het NK Beach Handbal organiseert. De vereniging heeft de ambitie uitgesproken om daarnaast het NK Beach Handbal ook internationale toernooien te organiseren.

Daarnaast heeft volleybalvereniging Alterno aangegeven dat beachvolleybal aan populariteit wint. De vereniging ziet mogelijkheden voor een indoor beachhal in Apeldoorn. Ze benoemt hierbij de grote indoor beachbehoefte bij voetbal en andere sporten.

Visie stakeholders

In dit hoofdstuk zetten we de visies van een aantal stakeholders uiteen. We hebben hiervoor interviews gehouden met Accres, Alterno, FAG, FSG en Omnisport.

5.1 Accres

Accres verzorgt de exploitatie van de gemeentelijke accommodaties. Overdag maakt vooral het basisonderwijs gebruik van de gymzalen en het voortgezet onderwijs van de sporthallen. In de avonden maken sportverenigingen gebruik van de sportvoorzieningen. Accres is verantwoordelijk voor het beheer, het onderhoud en de exploitatie van de accommodaties. Vanuit afspraken in een meerjarige dienstverleningsovereenkomst worden budgetten voor meerjarenonderhoudsplannen vastgesteld.

Accres geeft aan dat er in Apeldoorn een tekort is aan sporthallen en trainingshallen als men voor 100 procent aan de vraag wil voldoen. De meeste doelgroepen nemen genoeg met een kleinere hal omdat er geen alternatieven zijn. Het aantal binnensportleden, dat was afgenomen tijdens de coronacrisis, is zich nu weer aan het herstellen. Met name tijdens het winterseizoen is er sprake van krapte, aldus Accres. Daarnaast wordt vanaf schooljaar 2023-2024 twee lesuren bewegingsonderwijs per week verplicht op de basisschool. Dat is alleen mogelijk met veel schuiven, passen en meten.

Een nieuwe sporthal is volgens Accres zeer welkom. De verwachting is dat er in 2026 een nieuwe sporthal gerealiseerd zal zijn. Maar die vervangt sporthal Zuiderpark en neemt het capaciteitstekort dus niet weg.

Accres denkt hierover mee met de gemeente en geeft advies. Het gemeentelijk beleid is leidend. Het contact tussen Accres en gemeente (op bestuurlijk en ambtelijk niveau) is laagdrempelig. Accres heeft regelmatig contact met andere aanbieders van sportaccommodaties, zoals FSG en Omnisport.

De vraag naar ASM (Athletic Skills Model) op de FSG-campus is nog niet heel groot. Accres verwacht dat dit nog wel gaat komen.

Ten slotte geeft Accres aan dat voor komend seizoen (2023-2024) alle sporthallen zo goed als vol zitten en dat ze aan sommige sportverenigingen 'nee' moeten verkopen.

5.2 Alterno

Volleybalvereniging Alterno exploiteert haar eigen sporthal. Ook maakt de vereniging gebruik van de naastgelegen gymzalen van een (leegstaande) school. De afmeting van de eigen hal (met twee velden) is te klein (10 centimeter lager dan de

Nevobo-norm) en de gymzalen van de school zijn afgeschreven. De wedstrijden vinden plaats in de eigen sporthal. Alterno traint de helft van de tijd niet in de eigen hal. Ze trainen op twaalf verschillende locaties.

In de WSV-hal (waar volleybalvereniging Dynamo gebruik van maakt) is volgens Dynamo een capaciteitsprobleem. De vereniging geeft aan dat er over de gehele linie in Apeldoorn sprake is van een capaciteitstekort.

Alterno heeft behoefte aan een nieuwe sporthal en heeft drie scenario's voor ogen:

- Een nieuwe hal het liefst bij een school en op ongeveer dezelfde locatie. Bij voorkeur met vier velden en een hoogte van minimaal 9 meter. Voor Alterno is dit de ideale situatie, waarbij de hal in de avond voor sport gebruikt kan worden en overdag voor bewegingsonderwijs.
- Een nieuwe hal in samenwerking met een andere sport. Ze hebben lang gesproken met de gymnastiekbond vanwege het opheffen van de turnhal in Beekbergen. Alterno gaat ervan uit dat er een nieuwe turnhal komt, waardoor deze samenwerking niet meer aan de orde is. Ze hebben ook contact gehad met korfbal en handbal. Maar bij korfbal zou het gaan om een dubbele piekcombinatie.
- Een nieuwe sporthal in combinatie met een indoor beachhal. Bij verschillende sporten is behoefte aan een (indoor) beachvoorziening (volleybal, voetbal, handbal en korfbal).

Alterno vraagt zich af wat de gemeentelijke plannen voor de huidige locatie (en het schoolgebouw) zijn. Voor Alterno is het geen vereiste dat een nieuwe hal weer in eigen beheer van de vereniging komt.

5.3 FAG

Binnen de gemeente Apeldoorn zijn er zes gymnastiekverenigingen, elk met hun eigen identiteit. Ze zijn verenigd in de Federatie Apeldoornse Gymnastiekverenigingen (FAG). Nu de KNGU heeft aangegeven de turnhal in Beekbergen niet meer te willen exploiteren, zijn de verenigingen samen op zoek naar een alternatief.

Met de centrale ligging van Apeldoorn is er een grote doelgroep voor een eigen turnhal (Beekbergen heeft ook een regionale functie). Er vindt uitwisseling plaats tussen verenigingen en de hal maakt het mogelijk aankomend talent binnen de eigen club te houden. In Beekbergen trainen nu alleen de selectiegroepen (300 à 400 wedstrijdporters).

Een aantal sporters dat nu in de gymzalen traint, zouden de gymnastiekverenigingen graag in de turnhal willen hebben (die overigens inmiddels verouderd is). Maar daar is onvoldoende ruimte. In Apeldoorn zijn zes ingerichte turnzalen (bij scholen). Daar worden de recreatieve uren ingevuld. Deze situatie is acceptabel, alleen moet men wel in gesprek blijven over de inrichting. Scholen hebben geen behoefte aan turntoestellen.

De FAG hoopt op een turnhal bij de nieuwe sporthal op het Columbia-terrein. Een mogelijk alternatief is om bij de FSG-campus een turnhal te realiseren. Vanwege de commerciële exploitatie van dit terrein zou dit forse financiële consequenties hebben, aldus de FAG.

Voorlopig blijven de verenigingen de turnhal in Beekbergen gebruiken. In algemene zin heeft de FAG het idee dat binnensportverenigingen tevreden zijn over het aanbod van accommodaties, maar dat er in de winter mogelijk een tekort is. Daarnaast geeft de FAG aan dat er veel sporturen (o.a. bewegingsonderwijs) verloren gaan doordat de gemeente sporthallen gebruikt voor verkiezingen, vaccinaties en dergelijke.

Ten slotte benadrukt de FAG de goede samenwerking tussen gebruikers van binnensportaccommodatie in Apeldoorn. Accres speelt hierin een constructieve rol.

5.4 FSG

FSG Apeldoorn is een uniek concept gebaseerd op de drie belangrijkste pijlers in de carrière van een student-sporter: sport, onderwijs en levensvaardigheden. FSG heeft trainings-, huisvestings- en andere faciliteiten. Het FSG-terrein (sportcampus) bestaat uit een sporthal, een sportzaal en een ASM-hal, die in particulier eigendom zijn.

- De ASM-hal is gebaseerd op het Athletic Skills Model: een praktisch en wetenschappelijk model uit Nederland voor veelzijdig bewegen.
- De sporthal is de zogeheten AMHC-hal, genoemd naar hun sportpartner Hockeyclub AMHC. De vloer voldoet qua afmetingen aan alle vereisten om officiële indoor voetbal- en hockeywedstrijden te houden. De hal is bovendien zeer geschikt voor dans- en spelactiviteiten. In de hal zijn geen verdere attributen aanwezig.
- De sportzaal is de zogenaamde 'basketbalhal'. De hal is voorzien van een houten sportvloer en is met name geschikt voor sport en spel. In de hal zijn sportattributen aanwezig, zoals matten, een volleybalnet, voetbalgoals, baskets en trampolines.

De hallen worden voor ongeveer 75 procent gebruikt door verenigingen (KDO, AMHC, ABCC) en scholen (o.a. ROC Aventus en Veluws College). De overige 25 procent betreft individuele sporters of talenten uit sportprogramma's. Het is een RTC (Regionaal Training Centrum) waar de focus ligt op leerlijnen.

FSG ziet zichzelf als een toegevoegde waarde voor Apeldoorn. De hallen zijn groter en unieker dan andere sporthallen. Ze geven aan dat er genoeg zaalruimte is op de campus.

5.5 Omnisport

Omnisport wordt gebruikt voor verschillende doelgroepen en activiteiten. In de eerste plaats is het een sportlocatie waar zowel de topsport als de breedtesport een

plek heeft. Er vinden zowel trainingen en wedstrijden als (inter)nationale toernooien plaats.

De accommodatie ontvangt wekelijks of met enige regelmaat onder andere de volgende bonden/verenigingen:

- Koninklijke Nederlandse Wielren Unie (KNWU): trainingen van de (inter)nationale selectie op de wielersbaan;
- Dynamo: Heren 1 en Dames 1 (topvolleybal);
- Koninklijke Nederlandse Atletiek Unie (KNAU): atletiektrainingen en -wedstrijden op het middengedeelte van de wiel- en atletiekhal;
- AR & TV De Adelaar: trainingen, clinics en wedstrijden voor baanwielrennen.

Daarnaast biedt Omnisport medio februari drie weekenden op rij ruimte aan onderdelen van het NK Atletiek. Er hebben ook meerdere EK's en WK's baanwielrennen en volleybal in Omnisport plaatsgevonden.

De sport concentreert zich met name in de avonden en weekenden. Omnisport is daarnaast ook een evenementenlocatie. In de sportruimtes en in het middengedeelte vinden zakelijke evenementen plaats. De prioriteit ligt voor Omnisport bij de sport, al moet deze af en toe wijken voor een evenement. Hierover hebben ze afspraken gemaakt met de sportverenigingen.

Voor de toekomst zet Omnisport (voor een rendabele exploitatie) vooral in op meer evenementen (waaronder EK's en WK's). Daarnaast hoopt Omnisport dat consumenten de meerwaarde van sporten in verenigingsverband blijven zien en dat ze van daaruit nieuwe sporten kunnen huisvesten.

Conclusie

6.1 Binnensport

Weinig zaalruimte ten opzichte van bevolkingsomvang

De gemeente Apeldoorn beschikt ten opzichte van vergelijkbare gemeenten over minder zaalruimte dan je op basis van de bevolkingsomvang zou verwachten. Het relatief beperkte aantal zaaldelen (ten opzichte van de bevolkingsomvang) zit vooral in de sportzalen. Uitgaande van de planologische richtlijn is het aantal sporthallen in Apeldoorn iets groter dan de minimale behoefte. Tot 2040 neemt de behoefte – op basis van de bevolkingsprognose – met ongeveer één sporthal toe.

Hoge bezetting in binnensportaccommodaties

De reserveringsoverzichten laten zien dat de gemeentelijke accommodaties op jaarbasis beduidend meer uren zijn verhuurd dan gemiddeld in vergelijkbare gemeenten. Met name het aantal uren voor bewegingsonderwijs is in Apeldoorn hoog. De gemiddelde bezetting ligt overdag een stuk hoger dan in de referentiegemeenten. Per saldo is het aantal gemeentelijke gymnastieklokalen net voldoende om aan de behoefte te voldoen.

Ruimte om gebruik sporthallen te optimaliseren

In de avonduren is er ogenschijnlijk ruimte voor intensivering van het gebruik van de sporthallen. Ondanks dat verenigingen een hoge druk ervaren, ligt vooral in de wintermaanden de bezetting van sporthallen 's avonds lager dan gemiddeld in de referentiegemeenten. Uit de analyse van reserveringsoverzichten blijkt dat (op jaarbasis) bij verschillende sporthallen ook tijdens de piekuren (met name op dinsdag en woensdag) nog ruimte beschikbaar is. Met de blaashal die HC Ares gaat realiseren neemt deze ruimte nog iets toe.

Daarom verdient het aanbeveling om, naast de geconstateerde uitbreidingsbehoefte, ook te kijken naar mogelijkheden om het gebruik van de bestaande hallen te optimaliseren. Wel geeft Accres aan dat voor komend seizoen (2023-2024) de sporthallen vrijwel vol zitten.

Eigen turnhal passend in Apeldoornse context

Van de bestaande accommodaties biedt vooral het FSG-complex ruimte voor uitbreiding van het sportgebruik. Deze accommodatie kan mogelijk als turnaccommodatie dienst doen (in plaats van de turnhal in Beekbergen). Gezien de commerciële exploitatie van deze accommodatie is het de vraag wat dit betekent voor de betaalbaarheid van de turnsport in Apeldoorn. Een eigen turnhal in Apeldoorn is passend in een plaats van deze omvang en met een groot aantal KNGU-leden.

Houd rekening met ontwikkelingen in sportdeelname

De deelname aan de verschillende sporten hebben wij in het onderzoek als constant verondersteld. Het is raadzaam om bij toekomstige planvorming rekening te houden met mogelijke ontwikkelingen hierin. Zo daalt op landelijk niveau de deelname aan binnensporten (gebaseerd op het aantal bondslidmaatschappen). Dit zien we (voor zover bekend) ook in Apeldoorn terug.

Dit neemt niet weg dat er een groeiende behoefte aan ruimte kan zijn (vanwege de populariteit van specifieke verenigingen of sporten, groeiambities of een verschuiving van buiten- naar binnensport). Accres geeft aan dat de sporthallen voor komend seizoen (2023-2024) zo goed als vol zitten.

6.2 Buitensport

Over het algemeen voldoende aanbod

Over het algemeen voldoet het aanbod van buitensportaccommodaties in Apeldoorn nu en in de toekomst aan de behoefte. Dat wil zeggen dat bij de meeste sporten en verenigingen geen sprake is van een significant overschot of tekort aan velden of banen. Wel zijn er enkele aandachtspunten.

Overschot voetbalvelden, maar ook verenigingen met tekorten

Het grootste aandachtspunt zit bij voetbal, waar per saldo sprake is van een royaal (normatief) veldoverschot. Enkele specifieke voetbalverenigingen hebben juist te maken met een tekort aan wedstrijdsvelden: WSV en Robur et Velocitas.

Bij deze twee verenigingen kan bekeken worden of teams kunnen overstappen van de zaterdag- naar de zondagcompetitie. Dan bieden de huidige wedstrijdsvelden wel voldoende capaciteit. Of overstappen naar een andere dag in de praktijk een mogelijkheid is, hangt af van verschillende factoren, zoals de vereniging, de leden, andere verenigingen en de KNVB (zie ook de ontwikkeling richting een gemengde zaterdag-/zondagcompetitie). Een alternatief is dat de verenigingen hun zaterdagcompetitie laten plaatsvinden bij andere voetbalverenigingen in Apeldoorn die een overschot aan velden hebben.

Van de verenigingen met een overschot aan velden heeft VV Loenermark aangegeven twee natuurgrasvelden te willen vervangen door één kunstgrasveld en daarnaast eventueel een sporthal te willen realiseren (op de plek van één natuurgrasveld).

Rugby enige sport met tekort aan velden

Op gemeenteniveau is er een overschot aan honk- en softbalvelden. Ook Hockey Club Ares zit naar verwachting qua velden relatief ruim in haar jasje. De enige sport waarbij we een normatief tekort hebben vastgesteld, is rugby. The Rams RMC hebben dit tekort zelf ingevuld met een alternatief (naastgelegen) veld. The Rams RMC ervaart vooral een probleem met de faciliteiten en fysieke omstandigheden voor de groeiende sport op deze locatie.

Houd rekening met toenemende belangstelling voor bepaalde sport(vorm)en

Bij de capaciteitsplanning is het (in algemene zin) van belang om rekening te houden met een verdere verschuiving van tennis naar padel en een toenemende belangstelling voor beachvarianten van buiten- en binnensporten (zoals handbal en volleybal). Deze trend stelden diverse verenigingen in het onderzoek aan de orde.

Gymzalen gemeente Apeldoorn

Tabel B1.1

Gymzalen gemeente Apeldoorn in 2023

Wijk	Accommodatie	Aantal zalen	Eigenaar	Exploitant
Noord	Burglaan	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Buys Ballotstraat	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Gymnasium Apeldoorn	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Het Hofpark	1	Niet-gemeentelijk	
	Heuvellaan	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	KSG Apeldoorn	1	Niet-gemeentelijk	Accres
	Mariannalaan	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Molleruslaan 28	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Molleruslaan 32	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
Noordoost	Agricolastraat	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Aristotelesstraat	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Citroenvlinder/het Kristal	2	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Gentiaanstraat 76	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Gentiaanstraat 804	2	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Tormentilstraat	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Zilverschoon	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Veluws College - Mheenpark/Zilverschoon	1	Niet-gemeentelijk	Accres
Oost	De Keerkring	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Fortlaan	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Het Woudhuis	1	Niet-gemeentelijk	
	Ravelijn	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
West	Christelijk Lyceum	1	Niet-gemeentelijk	
	Germanenlaan	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Jupiterlaan	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Morinistraat	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Schuttersweg	2	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Soerenseweg	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Veluws College	1	Niet-gemeentelijk	
Zuid	Aventus	1	Niet-gemeentelijk	
	De Boog	1	Niet-gemeentelijk	
	Dok-Zuid	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Groenlingweg	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
Zuidoost	Burgersveld	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	De Marke	1	Niet-gemeentelijk	
	Edelenveld	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Edison College	1	Niet-gemeentelijk	Accres
	Eekschillersdreef	1	Gemeente Apeldoorn	Accres

Wijk	Accommodatie	Aantal zalen	Eigenaar	Exploitant
Zuidoost	Glazeniershorst	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Rederijkershoeve	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Steenhouwersdonk	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Valkeniersdonk	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Voldersdreef	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Warenargaarde	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Matenpark	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
Zuidwest	Angerenstein	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Klingelbeek	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
	Mangaanstraat	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
Beekbergen e.o.	De Hiethof	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
Lieren e.o.	Oosterhuizen	1	Niet-gemeentelijk	
Loenen e.o.	De Kempe	1	Gemeente Apeldoorn	Accres
Uddel e.o.	Uttlochweg	1	Gemeente Apeldoorn	Accres

Bron: Database SportAanbod (DSA), peildatum 1-1-2023.

Buitensportvoorzieningen gemeente Apeldoorn

Tabel B2.1

Buitensportvoorzieningen gemeenten Apeldoorn in 2023

Wijk	Sportpark	Sport	Sportvereniging	Voorzieningen	
Noordoost	Sprenkelaar	Tennis	TC Sprenkelaar	7 verlichte banen 6 onverlichte banen	
	Zevenhuizen	Voetbal	Zevenhuizense Voetbalvereniging '56 (Z.V.V. '56)	5 natuurgrasvelden	
Noordwest	Orderbos	Atletiek	Atletiekvereniging 1934 (AV '34), AV Veluwe	1 volwaardige atletiekaccommodatie	
		Hockey	Apeldoornse Mixed Hockey Club (AMHC)	2 zandingestrooide kunstgrasvelden 1 semi-waterveld 1 waterveld	
		Honk- en softbal	Robur '58	1 honkbalveld 2 softbal- /jeugdhonkbalvelden	
		Korfbal	Korfbalvereniging Apeldoorn (KV Apeldoorn)	1 kunstgrasveld	
		Tennis	ALTV Tepci	9 verlichte banen	
		Voetbal	SV Orderbos; CSV Apeldoorn; VV TKA	2 natuurgrasvelden	
		Kerschoten	Handbal	Apeldoornse Handbalvereniging Achilles (AHV Achilles)	1 verhard veld
			Tennis	TC Kerschoten	4 verlichte banen
			Voetbal	Robur et Velocitas	2 kunstgrasvelden 2 natuurgrasvelden
		Marialust	Rugby	The Rams RFC	1 natuurgrasveld
		Daisy	Tennis	ALTV Daisy	6 verlichte banen
		Quick	Tennis	ALTV Quick	5 verlichte banen
		Club Pellikaan	Tennis	-	4 verlichte banen
		Berg & Bos	Voetbal	AGOVV	1 kunstgrasveld
Victor Stadion	Voetbal	Victoria Boys	1 kunstgrasveld 3 natuurgrasvelden		

Wijk	Sportpark	Sport	Sportvereniging	Voorzieningen
Zuidoost	De Maten	Honk- en softbal	WSB Apeldoorn	1 honkbalveld 1 softbal- /jeugd honkbalveld 1 beeballveld
	De Voortwaarts	Voetbal	Wormense Sport Vereniging (WSV)	3 kunstgrasvelden 1 natuurgrasveld
	De Maten	Voetbal	Sportvereniging Groen-Wit '62	2 kunstgrasvelden 3 natuurgrasvelden
		Tennis	TV De Maten	10 verlichte banen
Zuidwest	Nagelpoel	Hockey	Hockeyclub Ares (HC Ares)	2 zandingestrooide kunstgrasvelden 1,5 semi-waterveld 1 waterveld
		Voetbal	ASV Alexandria	1 natuurgrasveld
	Vego	Tennis	TV Vego	8 verlichte banen
	De Winkewijert	Voetbal	AVV Columbia	4 natuurgrasvelden
	Malkenschoten	Voetbal	ASV Apeldoornse Boys	1 kunstgrasveld 2 natuurgrasvelden
Beekbergen e.o.	Veldhof	Tennis	TV Beekbergen	6 verlichte banen
		Voetbal	Voetbalvereniging Beekbergen (VV Beekbergen)	1 kunstgrasveld 1 natuurgrasveld 1 natuurgrastrainingsveld
Klarenbeek e.o.	De Pauw	Voetbal	SC Klarenbeek	1 kunstgrasveld 2 natuurgrasvelden 1 natuurgrastrainingsveld
Loenen e.o.	Lonapark	Tennis	LTC Loenen	5 verlichte banen
		Voetbal	Voetbalvereniging Loenermark	1 kunstgrasveld 1 kunstgrastrainingsveld 3 natuurgrasvelden
Ugchelen e.o.	Ugchelen	Tennis	TC Ugchelen	7 verlichte banen
	Brouwersmolenweg	Voetbal	UVV Albatross	1 kunstgrasveld 3 natuurgrasvelden 1 natuurgrastrainingsveld
Uddel e.o.	Uddel	Voetbal	SV Prins Bernard	2 natuurgrasvelden
Wenum Wiesel e.o.	Wiesel	Voetbal	WWNA	1 kunstgrasveld 2 natuurgrasvelden 1 natuurgrastrainingsveld

Bron: Database SportAanbod (DSA), peildatum 1-1-2023.

Teamaantallen van de buitensportverenigingen

Tabel B3.1

Teamaantallen Apeldoornse handbalvereniging in het seizoen 2022/'23

Vereniging	Senioren	A	B	C	D	E	F	G
AHV Achilles	0	0	0	0	0	3	3	0

Bron: NHV, 2023.

Tabel B3.2

Teamaantallen Apeldoornse hockeyverenigingen in het seizoen 2022/'23

Vereniging	Senioren	Veteranen	A	B	C	11D	8E	6E	F	G
AMHC	11	1	8	8	9	9	0	12	4	1
HC Ares	7	1	5	7	9	6	0	12	0	1

Bron: KNHB, 2023.

Tabel B3.3

Teamaantallen Apeldoornse honk- en softbalverenigingen in het seizoen 2022/'23

Vereniging	Honkbal			Softbal		
	Senioren	Junioren	Aspiranten en pupillen	Senioren	Junioren, aspiranten en pupillen	Peanuts e.d.
Robur '58	2	2	2	3	2	1
WSB Apeldoorn	2	2	2	3	2	1

Bron: KNBSB, 2023.

Tabel B3.4

Teamaantallen Apeldoornse korfbalvereniging in het seizoen 2022/'23

Vereniging	Senioren	A	B	C	D	E	F	G
KV Apeldoorn	6	2	1	2	2	2	1	2

Bron: KNHV, 2023.

Tabel B3.5

Teamaantallen Apeldoornse rugbyvereniging in het seizoen 2022/'23

Vereniging	Senioren	Colts	Junioren	Cubs	Mini's	Benjamins	Turven
The Rams RFC	1	1	1	1	1	1	1

Bron: Rugby Nederland, 2023.

Tabel B3.6**Teemaantallen Apeldoornse voetbalverenigingen in het seizoen 2022/'23**

Verenigingen	Senioren	35+/45+	O19	O17	O16	O15	O14	O13	O12	O11	O10	O9	O8	O7
ZVV '56	3	1	1	1	1	1	1	1	2	4	0	2	1	0
AGOVV	5	0	3	1	1	0	0	0	2	0	6	3	2	0
sv Orderbos	3	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	1	0
TKA	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
csv Apeldoorn	14	0	3	4	2	4	5	3	6	3	5	3	4	0
Victoria Boys	8	0	1	3	0	3	0	3	1	3	2	1	0	0
Robur et Velocitas	5	1	5	5	1	4	3	4	4	6	7	8	2	0
Groen Wit '62	8	3	2	5	0	4	0	3	3	4	5	5	3	0
WSV	13	0	3	3	3	5	3	6	5	4	6	3	4	0
Albatross	6	0	0	1	0	2	2	1	1	2	1	2	2	0
Alexandria	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Apeldoornse Boys	4	1	1	1	0	1	1	1	0	1	2	2	1	0
Columbia	5	0	1	2	0	2	1	1	3	3	3	2	2	0
Beekbergen	5	0	1	2	0	2	0	1	0	1	2	1	1	0
SC Klarenbeek	6	0	1	2	0	1	1	1	1	2	0	2	1	0
VV Loenermark	7	0	1	0	0	1	1	0	2	1	1	1	1	0
Prins Bernhard	4	0	0	1	0	1	0	0	1	0	1	0	1	0
WWNA	9	0	0	0	1	1	1	1	2	1	1	1	1	0

Bron: KNVB via voetbal.nl, 2023.

Gemiddelde bezetting sporthallen winterseizoen

Tabel B4.1

Gemiddelde bezetting sporthallen per dag en per uur in het winterseizoen in 2019
(in procenten)

	Maandag			
	18:00-19:00	19:00-20:00	20:00-21:00	21:00-22:00
De Schier	46	79	79	75
De Linde	93	93	93	18
Matenpark	32	50	64	86
Mheenpark	50	57	79	75
Sprengeloo	54	86	93	89
Welgelegen	86	89	93	68
Zuidbroek	68	89	91	84
Zuiderpark	71	71	43	43
	Dinsdag			
	18:00-19:00	19:00-20:00	20:00-21:00	21:00-22:00
De Schier	36	43	57	36
De Linde	79	79	79	18
Matenpark	64	68	70	64
Mheenpark	57	59	79	79
Sprengeloo	71	77	79	75
Welgelegen	71	71	71	50
Zuidbroek	64	75	73	45
Zuiderpark	71	71	71	68
	Woensdag			
	18:00-19:00	19:00-20:00	20:00-21:00	21:00-22:00
De Schier	29	25	46	57
De Linde	79	79	79	18
Matenpark	54	57	55	71
Mheenpark	61	57	79	79
Sprengeloo	39	71	71	71
Welgelegen	79	82	71	50
Zuidbroek	50	71	71	39
Zuiderpark	68	64	71	54

	Donderdag			
	18:00-19:00	19:00-20:00	20:00-21:00	21:00-22:00
De Schier	54	71	79	75
De Linde	93	93	93	36
Matenpark	43	82	86	86
Mheenpark	71	68	75	71
Sprengeloo	54	93	93	86
Welgelegen	75	86	93	82
Zuidbroek	71	79	86	82
Zuiderpark	79	79	79	79

	Vrijdag			
	18:00-19:00	19:00-20:00	20:00-21:00	21:00-22:00
De Schier	33	50	70	73
De Linde	13	13	13	-
Matenpark	43	73	72	73
Mheenpark	33	73	73	73
Sprengeloo	80	87	87	87
Welgelegen	83	90	77	67
Zuidbroek	80	80	87	80
Zuiderpark	57	80	70	57

Toelichting: de bezettingspercentages die lager liggen dan het gemiddelde van 85 procent in de referentiegemeenten, geven we in de tabel in rood weer.

Anouk Mensen
a.mensen@mulierinstituut.nl

Amilia Aarnink
a.aarnink@mulierinstituut.nl

Björn Schadenberg
b.schadenberg@mulierinstituut.nl